

Збірник наукових матеріалів
XXXIV Міжнародної науково-практичної
інтернет - конференції
el-conf.com.ua

«ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ»

07 жовтня 2019 року

Частина 4

м. Вінниця

Інновації в науці: сучасні виклики, XXXIV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція. – м. Вінниця, 07 жовтня 2019 року. – Ч.4, с.84.

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами доповідей XXXIV Міжнародної науково-практичної інтернет - конференції «Інновації в науці: сучасні виклики», 07 жовтня 2019 року, які оприлюднені на інтернет-сторінці el-conf.com.ua

Адреса оргкомітету:
2018, Україна, м. Вінниця, а/с 5088
e-mail: el-conf@ukr.net

Оргкомітет інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ЗМІСТ

Історичні науки

<i>Гончарук В.В.</i> ОБСТАВИНИ ЗАСНУВАННЯ СВЯТО-ВОЛОДИМИРСЬКОЇ СЕМІНАРІЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В АМЕРИЦІ (XIX - СЕР. XX СТ.)... 5	5
<i>Григорук Н.А.</i> ПРОБЛЕМА ЄДИНОЇ СВІТОВОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ 8	8
<i>Гулак І.В.</i> ПОДАТКИ – НЕОБХІДНІСТЬ ЧИ ПРИМХА ДЕРЖАВИ? (ЕКСКУРС В ІСТОРІЮ) 12	12
<i>Доценко І.Б., Доценко М.І.</i> ЛЮБЛІНСЬКА УНІЯ ЯК СПРОБА МИРНОГО СПІВІСНУВАННЯ НАРОДІВ В КОНТЕКСТІ ЕКЗЕКУЦІЙНОГО РУХУ.... 15	15
<i>Зіміна С.Є.</i> ЩЕРБИНІВСЬКИЙ РУДНИК: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ..... 19	19

Політичні науки

<i>Журавльова А.О., науковий керівник Петров П.Г.</i> ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА КИТАЮ СТОСОВНО СУСІДНІХ ДЕРЖАВ У ПЕРІОД КЕРІВНИЦТВА СІ ЦЗІНЬПІНА..... 23	23
<i>Маркула О.С., науковий керівник Яремко І.І.</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ, ПІДГОТОВКА ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ... 25	25
<i>Русинюк М.М.</i> ГРОМАДСЬКІ СЛУХАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ У ФОРМУВАННІ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В Україні..... 29	29

Соціологічні науки

<i>Власенко К.О.</i> ІННОВАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЙ ЩОДО ВИРІШЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ 36	36
<i>Гринчук А. В.</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ У ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ..... 38	38
<i>Короп А.О.</i> ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ..... 43	43
<i>Маньковська Л.Г.</i> ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКИХ МЕХАНІЗМІВ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОПІКИ НАД ДІТЬМИ В УКРАЇНІ..... 48	48

Філософські науки

<i>Запорожченко О.В.</i> АКТУАЛЬНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО СОЦІУМУ 53	53
---	----

<i>Шулюк Н.І.</i> ПРОФОРІЄНТАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В ВИБОРІ ПРОФІЛЮ НАВЧАННЯ	58
---	----

Юридичні науки

<i>Гнатюк Т.М.</i> СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ У НАУЦІ НА ЗМІСТ ДОГОВОРУ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ЄДИНИМ МАЙНОВИМ КОМПЛЕКСОМ	61
<i>Матковський Б.А., Матковська І.Д., Чорнобрива О.В.</i> ЦНАП: ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДАННЯ ЯКІСНИХ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ....	65
<i>Фанчук Т.А.</i> ВИКОРИСТАННЯ ДОКАЗІВ ДЕРЖАВНОЮ ПРИКОРДОННОЮ СЛУЖБОЮ УКРАЇНИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОВАДЖЕНІ..	70
<i>Чепурний Н.Є.</i> ПРОБЛЕМАТИКА РОЗВИТКУ ПРОЦЕДУРИ СКВІЗ - АУТ В Україні	73
<i>Чепурний Н.Є.</i> ОЦІНКА АКЦІЙ ПРИ ПРОЦЕДУРІ СКВІЗ – АУТ.....	78

ОБСТАВИНИ ЗАСНУВАННЯ СВЯТО-ВОЛОДИМИРСЬКОЇ СЕМІНАРІЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В АМЕРИЦІ (XIX - СЕР. XX СТ.)

Гончарук В.В.

*аспірант кафедри культурології та філософії
Національний університет «Острозька академія»
м. Острог, Україна*

Свято-Володимирська семінарія Православної церкви в Америці – знаний вищий духовний навчальний заклад США. Починаючи з середини XX ст. й до сьогодні вона є одним з провідних богословських закладів, що займається підготовкою високоосвідченого кліру. Деканами семінарії були відомі богослови, такі як Георгій Флоровський, Олександр Шмеман та Іоанн Мейєндорф.

Обставини заснування Свято-Володимирської семінарії мають важливе значення для дослідження історії становлення цього вищого навчального закладу.

1794 р. до берегів Аляски прибула перша православна місія, що складалася з ченців-добровольців на чолі з архімандритом Йосафатом (Болотовим), який невдовзі загинув. До 1824 р. місія залишалася без єпископа, однак продовжувала свою роботу – поширювати православ'я по території Північної Америки.

1824 р. на о. Уналашка прибув священик Іоанн (Веніамінов), згодом митрополит Московський і Коломенський Іннокентій. Під його керівництвом на о. Сітха було збудовано церкву та відкрито недільну школу, яка згодом стала місіонерською [2, с. 6].

Православній церкві в Америці потрібні були клірики - вихідці із середовища місцевого населення, оскільки священикам та псаломникам, які до цього прибували з Росії, було важко тут адаптуватися.

Для підготовки кліру до служіння в нових парафіях Американської кодьяцької місії (1793 р.) перша православна семінарія була відкрита 1845 р. у м. Новоархангельськ. 1858 р. унаслідок поширення православ'я на сході та центральному заході США було створено два вікаріатства: у м. Новорхангельськ та м. Якутськ. Це спричинило до переміщення осередків центрів

богословської освіти. Так, 1858 р. православну семінарію з Новоархангельська було перенесено до м. Якутськ.

З 1898 р. Алеутську і Аляскінську єпархію очолив єпископ Тихон (Беявін). Під його очільництвом 1905 р. відбулося перенесення архієрейської кафедри з м. Сан-Франциско до м. Нью-Йорк, а Алеутська і Аляскінська єпархія отримала нову назву – Алеутська і Північно-Американська.

Після очолення Алеутської і Північно-Американської єпархії Російської православної церкви архієпископом Тихоном (Белавіном) рівень церковної освіти почав поступово зростати.

У зв'язку зі збільшенням кількості православних парафій Алеутської і Північно-Американської єпархії постало питання про необхідність підготовки відповідної кількості кліриків. Священий Синод Російської православної церкви розглянув це питання й погодив створення православної семінарії на території Алеутської і Північно-Американської єпархії. Ініціатором створення комісії з питання створення семінарії став її глава - єпископ Тихон. 1905 р. у м. Міннеаполіс на базі місцевої двокласної місіонерської школи була відкрита семінарія, а у м. Клівленд – підготовче училище. 1906 р. деканом семінарії став протоієрей Леонід (Туркевич).

1912 р. семінарія придбала чотирнадцять із половиною акрів землі з великим маєтком неподалік від м. Тенефлай. Семінарію перенесли до цього маєтку та перейменували у Свято-Платонівську.

Фінансувало семінарію Північно-Американське духовне управління. Щомісячна плата за навчання у ній була в розмірі вісімнадцяти доларів. Також цей навчальний заклад щорічно отримував від Священного Синоду Російської православної церкви три тисячі вісімсот шістдесят рублів золотом.

У зв'язку з революційними подіями 1917 р. фінансування цього закладу з Росії припинилася. До 1922 р. навчання в ньому ще тривало, однак через недостатнє фінансування 1923 р. Свято-Тихонівська духовна семінарія була закрита. Зазначимо, що за вісімнадцять років свого існування вона виховала два покоління майбутніх кліриків, які в різний час були протекторами Алеутської і

Північно-Американської єпархії. 1924 р. унаслідок політичних подій у Росії ця єпархія Російської православної церкви опинилася в повній ізоляції та стала себе іменувати Тимчасовим митрополичим округом.

Закриття Православної духовної семінарії Святого Платона стало однією з передумов, що змусили п'ятнадцять років потому відкрити Свято-Володимирську семінарію.

На Шостому всеамериканському соборі один із колишніх викладачів Свято-Платонівської семінарії Василь Бенсен запропонував знову відкрити богословський заклад семінарського типу в Нью-Йорку. Так 1937 р. розпочалася історія становлення Свято-Володимирської православної семінарії.

Таким чином заснування Свято-Володимирської семінарії Православної церкви в Америці стало наслідком низки історичних обставин. На початку ХІХ ст. на території Алеутської та Аляскінської єпархії були створені недільні школи та училища, які займалися підготовкою кліру. Однак кількість парафіян єпархії поступово збільшувалася, тому постала необхідність відкрити семінарію, яка б повністю забезпечувала єпархію кліром. 1905 р. у м. Міннеаполіс було відкрито Свято-Тихонівську православну духовну семінарію, а згодом її перейменовано у Свято-Платонівську семінарію. Проте на початку ХХ ст., внаслідок політичних подій в Росії, зв'язок між Священим Синодом Російської православної церкви та Алеутської і Північно-Американської єпархії обірвався. Єпархія змінила свою назву на Тимчасовий митрополичий округ. Лише 1938 р. було відкрито Свято-Володимирську семінарію, як вирішення питання нестачі духовенства та можливості підготовки кліру для Тимчасового митрополичого округу.

Література:

1. A legacy of excellence: St. Vladimir's Orthodox Theological Seminary 1938–1988 [Electronic recourse]. – Mode of access : <https://bjsedward12.wordpress.com> .

2. Ефимов А. Б. Очерки по истории миссионерства Русской Православной Церкви. / А. Б. Ефимов. – М.: Изд-во ПСТГУ, 2007. – 688 с.

3. Пальчевский А. / Свято–Владимирская духовная семинария [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://palchevskiy.by/svjato-vladimirskaja-seminaria>

4. Свято–Владимирская православная богословская семинария (США) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uchkom.info>

УДК 94 (438)

Історичні науки

ПРОБЛЕМА ЄДИНОЇ СВІТОВОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Григорук Н. А.,

кандидат історичних наук, доцент

кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства

Тернопільський національний педагогічний

університет імені В. Гнатюка

м. Тернопіль, Україна

Різні народи, суспільства, цивілізації ніколи не були відокремлені одна від одної непроникною, непрозорою “китайською стіною”. Між цивілізаціями завжди й постійно відбувався своєрідний діалог, обмін цінностями, досвідом, досягненнями. Наприклад, зі Сходу, від фінікійців, до греків прийшла писемність, і перші грецькі філософи вчилися у східних мудреців. На Сході, в Палестині, зародилося християнство, яке потім стало душею західної цивілізації. Мусульманський Схід, засвоївши античну спадщину, по-своєму розвинув й переробив її, а потім дав світові особливу культуру, що мала великий вплив на Європу. Багато цінностей людського співтовариства мають спільний характер, наприклад, поняття про добро й зло, а морально-духовні пріоритети, закріплені в світових релігійних системах, мають багато спільного. Це свідчить, що всі народи тією чи іншою мірою використовують сукупний досвід людства.

Ті чи інші цивілізації, суспільства, народи перебували й перебувають у стані постійної соціокультурної взаємодії. Знаряддям соціокультурної взаємодії є між цивілізаційний діалог, якому притаманні деякі найбільш загальні принципи.

Каналів між цивілізаційного діалогу багато: політичні відносини між державами, дипломатія, культурні зв'язки, туризм, наукові експедиції. Особливо велику роль у ньому відіграє книга як носій інформації про особливості й досягнення різних суспільств. Давнім і ефективним каналом обміну досягненнями між цивілізаціями була торгівля. Глобальна мережа сучасних масових засобів комунікації роблять відомою будь-яку подію, відкриття, досягнення в будь-якій частині світу практично одразу.

Потужним чинником переносу досягнень однієї цивілізації на інший ґрунт служить цивілізаційна експансія, яка здійснюється переважно в двох формах: війни і міграція населення. Найбільш масштабно вона виявляється, в період модернізації, а також в умовах її кризи та занепаду.

Експансія мала свої особливості залежно від типу розвитку цивілізації. Для суспільств східного типу характерно прагнення розширити свою територію за рахунок оточуючих народів шляхом включення їх до складу єдиної держави. Тут нібито присутній екстенсивний тип: чим більше територія, тим більше природних ресурсів, більше населення, а отже, й більше збирається податків. Незважаючи на жорстокий характер самих завоювань, завойовники не ставили собі за мету знищення місцевого населення, в якому вбачали джерело експлуатації й збагачення.

При західному типі розвитку цивілізаційна експансія набула колоніального характеру й мала також свої особливості. По-перше, завойовані території не включалися до складу європейських держав-метрополій. По-друге, в колоніях не діяли закони метрополії. Для них існували спеціальні установи колоніальних властей, а також зі згоди останніх діяли місцеві закони й звичаї. По-третє, населення колоній, які розглядалися європейськими колонізаторами як джерело сировини, багатства, дешевої робочої сили, вигідний ринок збуту, піддавалося нещадній експлуатації, грабежу, а не рідко й знищенню. Експансія західної цивілізації мала глобальний характер і охопила всю планету.

Сучасний етап цивілізаційного розвитку характеризується постійно зростаючою цілісністю світового співтовариства, що, на думку багатьох

науковців, свідчить про становлення єдиної загально планетарної цивілізації. Ця цілісність обумовлена посиленням процесу глобалізації.

Глобалізація пов'язана насамперед з інтернаціоналізацією суспільної діяльності на Землі. Ця інтернаціоналізація означає, що в сучасну добу все людство входить в єдину систему соціально-економічних, політичних, культурних і інших зв'язків і відносин. В свою чергу зростаюча інтенсивність глобальних взаємозв'язків сприяє поширенню по всій планеті тих форм соціального, економічного й культурного життя, знань і цінностей, які сприймаються як оптимальні й найбільш ефективні для задоволення особистих і суспільних потреб. На даному етапі розвитку ці форми вочевидь західного походження, бо західна цивілізація продовжує зберігати за собою роль лідера суспільного прогресу. Це помітно, як говорять, і неозброєним оком. Так, повсюдно національний одяг витісняється європейською модою, європейські за своєю суттю канони краси перемагають місцеві естетичні традиції, західні кінофільми, музика, спосіб життя поширилися по всьому світу, а європейські мови, особливо англійська, стають інтернаціональними. Таким чином, відбувається всезростаюча уніфікація соціокультурного життя різних країн і регіонів світу.

Проте, не всі науковці вірять у можливість створення єдиної світової цивілізації. Вони, зокрема, відзначають, що реакцією на процес глобалізації є інстинктивне прагнення різних спільнот до збереження власної ідентичності. Це прагнення особливо сильно виявляється у сфері культури, національної та релігійної свідомості. Тому, на їхній погляд, слід визнати, що цілісність сучасної цивілізації не означає повного злиття, однорідності, зникнення своєрідності, специфіки цивілізаційних особливостей народів, держав і регіонів. Навпаки, цілісність припускає різномірність, гетерогенність життєдіяльності сучасних співтовариств.

Крім цього, вони вважають помилковою думку, ніби глобалізація – це процес обміну різними народами своїми культурними, ідеологічними, політичними, економічними цінностями, які разом створюють новий світ. На їхній погляд, сучасний процес глобалізації – це не процес обміну цінностями та

взаємозбагачення різних цивілізацій, а насамперед процес нав'язування однією – західною – цивілізацією, точніше навіть однією країною – США – своїх власних цінностей і критеріїв решті світу. Тобто по суті це – американська глобалізація, яка багато в чому нагадує процес колонізації, хоча й у завуальованій, м'якій формі. Ті ж країни, які протистоять моделі такої однополярної глобалізації, пропонуючи альтернативний сценарій – багатопольного світу, вписані американцями у так звану “вісь зла” й названі “ворогами Америки”.

На сучасному етапі в міжцивілізаційному діалозі безперечно переважає західний вплив, а тому основу міжцивілізаційного діалогу складають цінності західної техногенної цивілізації. Проте в останні десятиліття все більш помітним стає зростаюче значення для Заходу результатів соціально-економічного та культурного розвитку інших суспільств.

Деякі серйозні аналітики твердять, що глобалізація не змогла – і ще довго не зможе “перетравити” цивілізаційні відмінності в ідеологіях, менталітеті, історичній спадщині, культурах, які деколи, зокрема зараз спричиняють прямий конфлікт цивілізацій. І вже в першому десятиріччі XXI ст. суспільна увага почала розвертатися від глобалізаційних процесів до не менш глибоких ідейно-культурних зіткнень, на ґрунті яких у багатьох регіонах нашої планети спостерігається загострення етнічних пристрастей і цивілізаційно-культурного протистояння.

Захід продовжує нав'язувати свою ідеологію, свої цінності й норми поведінки всьому світу. Але в багатьох державах виникають свої ідеології, приходять лідери іншого типу, наприклад, як в Болівії або Венесуелі, де очільниками країн стали індіанці. Та й взагалі, у сфері духовності, ідеології, культури ми бачимо не тільки й, можливо, не стільки уніфікацію, а навпаки – збереження різноманітності, а то й посилення цивілізаційно-культурного розмежування. В результаті міжцивілізаційного діалогу сучасне суспільство набуває не тільки форму цілісної системи, але й внутрішньо різнобарвний, плюралістичний характер. У ньому однорідність соціальних, економічних і політичних форм, яка постійно посилю-

ється, сполучається з культурним різноманіттям. Кожна цивілізація – це унікальний внесок у скарбницю єдиної людської цивілізації.

Визнання провідної ролі взаємозалежності та взаємодії в сучасних цивілізаційних процесах дозволило вченим зробити висновок, що переважаючою тенденцією глобального цивілізаційного розвитку є не уніфікація, а між цивілізаційний діалог.

Література:

1. Кузык Б. Цивилизации: теория, история, диалог, будущее: В 2 т. Москва: Институт экономических стратегий, 2006. Т. 1: Теория и история цивилизаций. 768 с.

2. Моисеева Л. История цивилизаций. Ростов-на-Дону: Феникс, 2000.

3. Островский А. В. История цивилизации: Учеб. Москва: Изд-во Михайлова В., 2000. 359 с.

4. Павленко Ю. Три підходи до розуміння світового історичного процесу. *Політична думка*. 1997. № 1. С. 151-164.

1. Яковец Ю. История цивилизаций. Москва: ВладДар, 1995. 387 с.

УДК 336.1

Історичні науки

ПОДАТКИ – НЕОБХІДНІСТЬ ЧИ ПРИМХА ДЕРЖАВИ? (ЕКСКУРС В ІСТОРІЮ)

Гулак І. В.

*аспірантка кафедри історія України,
Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя, Україна)*

***Податки — це ціна за життя
в цивілізованому суспільстві.
Олівер Венделл Голмс старший***

На сучасному етапі становлення нашої країни стрімко розвивається економіка ринкового типу, що є важливим чинником реальної незалежності, в історичній науці принципово актуальними стають нові підходи до аналізу

управління народним господарством. Серед них особливе місце посідають економічні механізми та податки взагалі. Так чи інакше, але фінансова система, передусім, податкова система суттєво впливали й впливають на якісне формування та зростання валового внутрішнього продукту й національного доходу, на їх розподіл і споживання, а відтак й на розвиток окремих підприємств і галузей народного господарства, на загальне становище та рівень життя широких верств населення.

З одного боку, податки є основним інструментом реалізації розподільної функції фінансів і одним із головних каналів поповнення доходної частини державного бюджету. А з іншого боку, виважена і науково обґрунтована податкова політика щодо запровадження пільг чи надання переваг в оподаткуванні є вагомим регулятором держави.

Метою є спроба дати відповідь на риторичне питання: «Податки – необхідність чи примха держави?».

Податок – це одне з основних понять фінансової науки; одночасно економічне, господарське і політичне явище сучасного життя.

Ще у XVIII ст. сформувався уявлення про те, що податок має не тільки економічний, але і правовий зміст. Саме в цей період податок став розглядатися як юридичний обов'язок громадян перед державою.

Російський економіст М. М. Алексеєнко у XIX ст. писав: «Податок – це елемент розподілу, одна із складових частин ціни, аналізу якої (тобто ціни) власне і почалася економічна наука. З іншого боку, встановлення, розподіл, стягування і споживання податків становить одну з функцій держави» [1; с. 5].

Сучасна історична і економічна література вельми розмаїта щодо оцінок і поглядів на історію формування та розвитку системи податків та оподаткування [2; с. 42]. Такі вчені як Мельник В., Омелянович Л., Олійник О., Філон І. вважають, що на серйозному науково-теоретичному рівні такі розробки почали провадитися в епоху середньовіччя та Ренесансу. Це було пов'язано з появою та розвитком виробництва, переходом від натурального господарства до грошових суспільних відносин, утворенням нових держав. Саме утворення держав та

відповідного механізму утримання його складових (адміністрації, армії, судочинства тощо) призвело до появи податкових систем, у яких визначались об'єкти і суб'єкти оподаткування. Є й інші переконання. Так М. Кучерявенко щодо розвитку фінансових вчень наводить думку, що вчення про податки існувало ще в давніх державах Сходу, стародавній Греції та Риму. Ще у Римській імперії податковою системою міста Пальміри було встановлено платників і розміри плати за користування різними благами. До платників податків належали господарі кравецьких та взуттєвих лавок, користувачі джерел питної води, постачальники товарів, які ввозили товар через встановлені кордони.

Починаючи з XV до останньої чверті XVIII ст. податкова політика пройшла еволюцію від заперечень податків як звичайних доходів держави до сприйняття їх у такій ролі.

На сьогодні для нормального функціонування держави та роботи усіх механізмів державного регулювання, для забезпечення високого рівня життя населення, податки – це скоріше необхідність, чим примха держави. Адже саме зараз перед нашою державою стоїть величезна кількість невирішених завдань, і саме їх реалізація стане можливою тоді, коли податки почнуть виконувати усі свої функції та завдання.

Література:

1. Олійник О. В., Філон О. В. Податкова система. – К.: Наука, 2006. – 456 с.
2. Мельник Л. Г. Промисловий переворот в Росії і на Україні у XIX ст. – К.: Вид-во Київ. Ун-ту, 1969. – 69 с.

ЛЮБЛІНСЬКА УНІЯ ЯК СПРОБА МИРНОГО СПІВІСНУВАННЯ НАРОДІВ
В КОНТЕКСТІ ЕКЗЕКУЦІЙНОГО РУХУ

Доценко І. Б.

вчитель історії

Харківського ліцею №161 «Імпульс»

Доценко М. І.

студентка історичного факультету

Харківського національного університету

ім. В.Н. Каразіна

м. Харків, Україна

450 років тому у місті Любліні була укладена міждержавна угода, що констатувала утвердження нової сили, Речі Посполитої, на ранньомодерній політичній арені, зумовлене комплексом проявів зовнішньополітичної та внутрішньополітичної кризи держав – учасниць даного союзу під впливом екзекуційного руху за обмеження впливу правлячої верхівки.

Люблінська унія є ключовою віхою у як історії народів Східної Європи – українського, польського, литовського, білоруського, так і формуванні історії всієї Європи у XVI-XVIII століттях.

Суперечливий характер рішень, прийнятих на Люблінському сеймі, та не менш суперечливий характер їх реалізації призвели до відсутності єдності підходів щодо оцінки реального значення Люблінської унії. Наразі Люблінську унію, міждержавний акт, що визначив принаймні на наступні два століття подальший хід історії всієї Східної та Центральної Європи, - історики трактують або як поглинання Польщею литовських земель, або ж як вільний союз народів Польського королівства та Великого князівства Литовського внаслідок ряду внутрішніх та зовнішніх факторів [1-3].

Що ж насправді являє собою власне Люблінська унія – прояв агресії Польщі, що намагалася скористатися кризою Литовської держави, закономірний підсумок інтеграційних процесів, розпочатих Кревською унією 1385 року,

чи результат національного та соціального егоїзму, що врешті-решт призвів до загибелі Польської держави?

Люблінська унія як міждержавна угода була зорієнтована в першу чергу на подолання існуючої напруженості, ліквідації зовнішньої загрози, розроблення гарантій майбутньої безпеки та комплексу заходів задля якомога швидшого розвитку соціально-економічного та політико-культурного життя держав - учасниць та забезпечення їхнього повноцінного розвитку. Виходячи з цього, оцінювати Люблінську унію слід в контексті прагнень її творців у поєднанні з аналізом історичних реалій, характерних для періоду її укладення, та можливості реалізації в конкретних історичних умовах, що склалися в результаті оформлення державотворчого акту.

Угоду про утворення Польсько-литовської держави, укладену в Любліні в 1569 році, слід вважати результатом діяльності польських королів від Ягайла до Сигізмунда II Августа, що, в свою чергу, стала завершальним актом серед польсько-литовських угод XIV-XV століття, починаючи з Кревської унії.

Що ж мотивувало до остаточного злиття двох держав? На момент укладення договору як Польща, так і Велике князівство Литовське перебували в стані ресурсно-організаційної кризи, зумовленої як необхідністю ведення військових дій для збереження власного суверенітету, так і нестачею власне польських територіальних ресурсів для задоволення потреб шляхти та намаганнями католицької держави посилити свій вплив на здебільшого православне населення Великого князівства Литовського.

Люблінський сейм у певній мірі став результатом перемоги т. з. ексекуційного руху, який мав за мету проведення модернізації держави відмінним від тогочасного абсолютистсько-олігархічного способу, характерного для країн Західної Європи. Спрямований на зменшення впливу короля та магнатської верхівки суспільства, даний рух, що є закономірним етапом становлення польсько-шляхетської демократії, бере свій початок з Привілеїв 1229-го року, що забороняли князям збільшувати обсяг повинностей, що вони мали стосуватися шляхти, вище за існуючу норму, і досягає свого апогею у XVI

столітті, коли представники шляхти, натхнені ідеями Пізнього Відродження, беручи за взірць античні традиції, а точніше, їхнє тогочасне розуміння, вбачаючи прикладом в першу чергу Венеційську республіку, добивалися:

- виборності короля;
- розширення прав шляхти в управлінні державними справами, через розширення повноважень посольської палати (ізби);
- кодифікації права;
- повернення у державну власність незаконно відчужених після 1504 року державних маєтків (власне «екзекуції»);
- реформування фінансової системи (державного скарбу та податкової системи);
- створення ефективного регулярного (кварцяного) війська;
- встановлення суспільного та фінансового контролю над церквою, в т. ч. над її ієрархами;
- обмеження прав сільських та міських громад на користь шляхти;
- включення до складу централізованої держави державних утворень що формально входили до складу Польської держави, знаходилися у стані унії або були автономними (Великого Князівства Литовського, Мазовецького князівства, князівств Сілезії (Севєвського, Освенцима і Затора), Пруссії).

Тим не менш, утворення «єдиної та неділимої Речі Посполитої» призвело до перенесення на литовські землі не тільки надбань польської державності, зокрема інституту шляхетської демократії та поширення польської культури, а й «хвороб» польського суспільства, яскравими прикладами чого стали нещадна експлуатація населення, що розповсюджувалася разом із фільварковою системою, та масштабне окатоличення православного населення, наступ на права якого разом із загостренням протиріч на релігійному підґрунті призвів до укладення Берестейської унії 1596 року та оформлення греко-католицької церкви як певного компромісу.

Як зазначає Михайло Грушевський щодо Люблінської унії, «прославлений пізніше як акт любові, братерства, пожертвування, у дійсності сей сойм був ланцюгом насильств на чужих переконаннях, на чужих правах, довершених пресією державної влади й тяжких політичних обставин» [4].

Ідеалізовані наміри щодо майбутнього возз'єднання так і не були у повній мірі реалізовані на практиці, а мирне співіснування народів вилилося у суспільну конфронтацію представників різних національних еліт. Втім, Люблінська унія стала поштовхом для укладення того ж року і в тому ж місці угоди між Польщею та Пруссією, яка отримала ті ж самі права в Речі Посполитій, що і Литва.

Люблінська унія так і не стала реалізацією ідеї мирного співіснування народів, втім, стала способом вирішення на основі компромісу протиріч, своєрідною «шлюбною угодою» між Польщею та Литвою, у якою посагом за нареченою стали українські землі. Люблінська унія стала способом змінити форму державного устрою та форму державного правління, зберігши владні повноваження за національними елітами, прийнятним для шляхти обох держав, що зберегла попередній спосіб життя, так би мовити, нові міхи заповнили старим вином.

Література:

1. Білоус Н.О. Люблінська унія 1569: історіографічні погляди та інтерпретації (до 440-річчя Люблінської унії) / Н.О.Білоус // Український історичний журнал. – 2010. - № 1.- С. 65-83.
2. Лаппо И.И. Люблинская уния 1569 г. / И.И. Лаппо. - Минск: Харвест, 2013. - 224 с.
3. Ярмошик І.І. Люблінська унія 1569 р. та Гадяцька унія 1658 р. як втрачений шанс українського державотворення / І.І. Ярмошик/ Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ. - 2016. – Вип. 2. - С.268-275.
4. Грушевський М. Історія України - Руси / М. Грушевський. – Т. VI. – К., 1995. – С. 412-538.

ЩЕРБИНІВСЬКИЙ РУДНИК: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

*Зіміна С.Є. ,**викладач**Донбаського державного коледжу**технологій та управління**м. Торецьк , Україна*

Менше двох століть тому донбаський степ став територією, де було реалізовано один із найамбітніших промислових проєктів Європи, який наприкінці ХІХ ст. об'єднав імперських чиновників, підприємців, інвесторів, інженерів і майбутніх робітників. Більшість міст сучасних Донеччини й Луганщини постали як заводські або шахтарські поселення, де весь ритм життя, інфраструктура й відносини між людьми були тісно пов'язані з містоутворюючими підприємствами [3]. Серед типових рис мономіста дослідники називають домінування одного підприємства або однієї індустрії. Залежність більшої або принаймі значної частини населення міста від містоутворюючого підприємства – це те, що було притаманне всім мономістам і що робить їх унікальними. Ступінь залежності був різний, але він охоплював усі аспекти життя – економічний, культурний, емоційний тощо. «Торецьк – місто шахтарів»! і це типове мономісто. На початку ХХ ст. Донбас розглядають як економічно стратегічний регіон, а через сто років все частіше його характеризують словосполученнями «соціально неблагополучний», «депресивний» [3]. Війна на сході України спричинила колосальні збитки промислового потенціалу міста. Скорочення виробництва, поступове закриття шахт та відсутність альтернативного виробництва малює доволі туманну перспективу для Торецька і підпорядкованих йому селищ та містечок. За час незалежності України в місті були закриті шахти ім. Артема, шахти «Нова», «Південна», «Північна». Сьогодні до складу виробничого об'єднання «Торецьквугілля» входить всього дві шахти: «Центральна» та «Торецька». Саме з шахтою «Центральна» тісно пов'язана історія міста. Шахта

«Центральна» є найстаршою діючою вугільною шахтою Торецька, Донбасу та всієї України. Спочатку шахта носила назву Щербинівського центрального рудника. Шахта расташована на пагорбі балки Скелювата. Вперше родовище кам'яного вугілля в Донбасі Микита Вепрейській і Семен Чирков відкрили в 1721 році саме в балці Скелювата, в 25 верстах від Бахмута, яка протікає по території сучасного міста Торецьк [5, 95]. На підставі документального та картографічного матеріалу цей факт остаточно було доведено на Всеукраїнській науково-краєзнавчій конференції в Бахмуті в лютому 2016 р.. Спочатку вугілля видобували примітивним способом на селянських шахтах. Він йшов не тільки для опалення осель, а й відправлявся в Бахмут, Харків, Павлоград і навіть до Криму [9]. У 1824 році за розпорядженням гірського департаменту тут було проведено дослідження покладів, а незабаром почалася промислова розробка кам'яного вугілля. У 1839 році за даними Ле-Пле в Щербинівському руднику та прилеглих селах Залізному, Красному Куті, Зайцеве і Олександрівці видобувалося вже понад 200 тис. пудів вугілля на рік, що дорівнювало майже четвертої частини усього видобутку вугілля в Донбасі. З розвитком вуглевидобутку дрібні власники вугільних копалень поступово розорялися і потрапляли в кабалу до більш заможних, в руках яких зосереджувалося багато шахт. До 1860 року середньорічний видобуток Щербинівського рудника, що входив в Нестеровське селянське товариство, становив близько 500 тис. пудів. Щербинівський і Микитівський рудники вважалися провідними в повіті. У 1860 році на місці селянської копальні був закладений новий Центральний рудник, від якого бере початок нинішня шахта Центральна. У 1860 був складений перший технічний документ про підготовку і розробку горизонту 60 метрів. До 1880 року видобуток на руднику становила 50 тис. тонн. У 1896 роки на шахті працював наймогутніший паровий підйом в Донбасі, металевий копер 34 метра, для провітрювання забоїв застосовувався електричний вентилятор, водовідлив проводився за допомогою поршневого насоса. У 1861 році Щербинівським рудником заволодів підприємець Полинов, потім - інженер А. В. Шеєрман, який в 1872 році заклав другу шахту, а через десять років – третю [6]. У 1884 році на землях Зайцева, Щербинівки і Неліпівки

французькі капіталісти утворили товариство для розробки кам'яного вугілля і солі в південній Росії. Керівництво товариства за безцінь скуповувало землі в околицях Щербинівки і приступило до будівництва ще двох великих копалень - Неліповського (нині закрита шахта імені Артема) і Північного (нині закрита шахта «Північна»). У 1877 році була заснована Чигарська шахта, від якої бере початок шахта «Південна» (закрита).

У 1900 році на Всесвітній виставці в Парижі вуглепромисловцями Донецького басейну була представлена колективна вітрина. Для ознайомлення з обстановкою рудників були виставлені 53 розфарбованих фотографічних знімки різних рудничних споруд: шахтних будівель, житлових приміщень, шкіл, церков, груп робітників, серед яких були і фотографії Щербинівського рудника [7].

І сьогодні колектив шахти продовжує успішно працювати. У відпрацюванні знаходяться 7 добувних ділянок [10]. Шахта виконує план по вуглевидобутку, але реалізація вугільної продукції йде з трудом. Що стосується державної підтримки, то в липні закінчилися заплановані бюджетом кошти для вугільної промисловості на часткове покриття витрат із собівартості. Кризова ситуація склалася на всіх шахтах Торецька. У зв'язку з відсутністю вільних площ для складування вугілля на території шахт (на шахті «Центральна» знаходиться - 47,6 тис. тонн, на шахті «Торецька» - тонн.), а також з імовірністю його возгорання, якщо питання відвантаження вугілля і передоплати за реалізовану продукцію до 20 вересня 2019 р. не будуть вирішені, то видобуток вугілля на шахтах буде припинений з 23 вересня 2019 р терміном на 10 днів.

Ця кризова ситуація повинна вирішитися, дуже важливо - не допустити безповоротного процесу, який вплине на стабільну роботу шахт, від яких й сьогодні залежить наявність робочих місць і життєзабезпечення міста.

Література:

1. Подов В.І., Курило В.С. Історія Донбасу. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2009
2. Горнопромышленный указатель Донецкого бассейна. сост. В. М. Коробков . Харьков, 1901

3. Володимир Куліков, Ірина Склокіна. Промислові мономіста: риси, історія, обриси майбутнього / <http://www.historians.in.ua/index.php/en/novi-knizhki/2435-volodimir-kulikov-irina-sklokina-promislovi-monomista-risi-istoriya-obrisi-majbutnogo>

4. Ломако М.М., Кулішов М.В. Пошуки вугільної балки Склюватої в околицях Бахмута / Грані історії: зб. наук. праць. Спеціальний випуск – матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Бахмутська старовина: краєзнавчі дослідження – 2018». — Слов'янськ, 2018. – Вип. 1(9). – С. 90-97

5. Об успехах горной промышленности в первом округе западной части Донецкого края, в течение 1874 года. Горного инженера Носова 1-го, с. 337 – 338 / <http://escriptorium.univer.kharkov.ua/handle/1237075002/2816>

6. Charbonnages du Donetz. Виды Донецкого каменноугольного бассейна на Всемирной выставке в Париже в 1900г.

/ <https://www.donmining.info/2018/03/charbonnages-du-donetz.html>

7. Сборник документов «Великая Октябрьская социалистическая революция на Украине», том 2, № 300. Резолюция митинга рабочих-шахтеров Щербиновского горного района с протестом против контрреволюционных действий Центральной рады и Каледина»: 10 декабря 1917 г. Мы, рабочие, собравшись с трех рудников: Щербиновского, Нелеповского, Северного – и 60-ти мелких крестьянских шахт в количестве 1500 человек, совместно с 3-м гусарским Елисаветградским полком обсудили вопрос о текущем моменте...

8. Фомин П.И. Горная и горнозаводская промышленность юга России, том 1, Харьков, 1915. / https://archive.org/stream/gornaiaigornozav01fomi/gornaiaigornozav01fomi_djvu.txt

9. Обособленное подразделение "Шахта "Центральная"/ <http://toretsk-vugillya.com.ua/index.php?id=7>

10. ГП «Торецкуголь: что в перспективе – остановка или начало реализации углей?/ <http://toretskvugillya.com.ua/gp-%C2%ABtoreczkugol-chto-v-perspektive-%E2%80%93-ostanovka-ili-nachalo-realizaczii-uglej.html>

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА КИТАЮ СТОСОВНО СУСІДНІХ ДЕРЖАВ У ПЕРІОД КЕРІВНИЦТВА СІ ЦЗІНЬПІНА

Журавльова А.О.

студентка 6 курсу

Факультету суспільних наук

та міжнародних відносин

Науковий керівник - Петров П.Г.

канд. політ. наук, доц. кафедри міжнародних відносин

Дніпровський національний університет

імені Олеся Гончара

Основними концептуальними засадами зовнішньої політики КНР на сучасному етапі є «відродження китайської нації», «новий інтернаціоналізм», «новий регіоналізм» та «реглобалізація». При цьому КНР бере на себе зобов'язання ділитися досвідом з іншими державами та прагне до встановлення багатополлярної системи. Свій вплив держава має намір поширювати засобами «м'якої сили». [1]

Становлення дружніх відносин із іншими країнами дуже ускладнюють територіальні претензії, які Китай має майже до усіх сусідніх держав. Співпраця з Росією відбувається перш за все на економічному рівні, в той же час не можна сказати про політичне порозуміння та довгостроковість цих відносин. На користь цього свідчить запуск Нового шовкового шляху в обхід Росії та утримання на голосуваннях ООН.

У відносинах з Японією вже багато років не відбувається покращення, така ж ситуація збереглася і зі зміною керівництва в обох державах. Наразі керівництво КНР невдоволено поправками до Конституції Японії щодо збройних сил і вважає це прямою загрозою безпеці регіону.

Трикутник Китай-Індія-Пакистан вважається дуже нестабільним, особливо в умовах активізації ісламських терористичних об'єднань. Крім цього, КНР тісно співпрацює з Пакистаном, що викликає занепокоєння і індійського уряду. Уряд Сі Цзіньпіна активніше за попередників висловлюється проти ядерних випробувань

КНДР, розуміючи, що це може посилити військову присутність США у регіоні та похитнути його позиції.

На сучасному етапі Китай потерпає від нестачі ресурсів тому встановлення дружніх відносин із країнами Центральної Азії, багатими на енергоресурси, воду, нафту та газ, є дуже важливим. Саме у цьому регіоні найбільше застосовуються засоби «м'якої сили». Серед цих держав найтісніші відносини наразі встановлені з Казахстаном, що базуються на економічній співпраці. [3]

З країнами Південної Азії взаємодія відбувається перш за все в рамках АСЕАН, завдяки чому Китай може втілювати у життя свої проекти з економічної інтеграції. Однак, по відношенню до держави країни-учасниці організації умовно поділилися на дві групи: ті, що активно співпрацюють з КНР, визнаючи її як сильного партнера, та ті, з якими співробітництво ускладнюється через територіальні претензії щодо островів у Південно-Китайському морі.

У найближчому майбутньому Китай повинен буде приймати заходи щодо забезпечення колективної безпеки Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Їх ефективність буде, в першу чергу, залежати від налагодження конструктивного політичного діалогу із США та Японією, як основними акторами регіону. Найперспективнішими напрямками розвитку зовнішньої політики для Китаю будуть Центральна та Південна Азія, натомість співпраця з Росією, вірогідно, поступово зменшить свої обсяги. Найбільшими загрозами китайське керівництво вбачає Індію, яка може утворити «антикитайський» блок, Японію, що останнім часом розвиває свій військовий сектор та КНДР, ядерна програма якої є загрозою всьому світові.[4]

Таким чином, є два шляхи побудови ефективної системи безпеки в АТР: або Китай бере активну участь у стабілізації регіону на багатосторонній основі (принаймні координує зусилля в цьому напрямі з іншими державами регіону), або намагається вибудувати міцну двосторонню співпрацю зі США. По суті, обидва сценарії є частиною одного процесу. Адже сьогодні не існує підстав для ліквідації двосторонніх воєнно-політичних альянсів, які забезпечували відносний мир у регіоні протягом тривалого часу. [2]

Жоден з територіальних конфліктів не буде вирішений у найближчий час,

але, можливо, у довгостроковій перспективі Китаю вдасться знайти компроміс із Філіппінами щодо островів на півдні та поступово асимілювати землі на сході Росії, що може спровокувати негативну реакцію світової спільноти. В той же час, затяжний конфлікт із Японією та невирішеність тибетського питання можуть привести до військових конфліктів.

Література:

1. Гримська, М.І. Зовнішня політика Китайської Народної Республіки: традиційні надбання й виклики [Текст] / М.І. Гримська // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Зб. наук. праць. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин. – 2008. – Вип. 76 (Ч.2) – С.48– 56.
2. Китай в ХХІ веке: глобалізація інтересов безопасности [Текст] / отв. ред. Г. И. Чуфрин. – М.: Наука, 2007. –327 с.
3. Курнишова, Ю. В. Китайсько-Японське суперництво у Центральній Азії на сучасному етапі [Текст] / Ю. В. Курнишова // Стратегічні пріоритети – 2010. – Вип.1. – С. 159– 163.
4. Чжун Чже Хо. Проблемы безопасности на Корейском полуострове: ядерные конфликты [Текст] / Чже Хо Чжун // Вестник Московского университета. – 2007. – № 4. – С. 118–120.

Політичні науки

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ, ПІДГОТОВКА ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Маркула Оксана Степанівна

студентка Інституту

післядипломної освіти НУ «ЛП»

Науковий керівник: к.е.н., доц. Яремко І.І.

Мета роботи: дослідити та провести аналіз роботи державної служби однієї з європейських країн, визначити їхні основні принципи ефективної підготовки державних службовців, що і буде в подальшому використано для розвитку,

вдосконалення і впровадження моделі управління в інститут державної служби України.

Актуальність: Закон України «Про державну службу» дає чітке визначення поняття державної служби, як регулюються правові відносини, категорії посад, порядок призначення на посаду державної служби державних службовців, підвищення рівня професійної компетентності та про відповідальність державних службовців.

Проте на сьогодні питання професійної підготовки залишається актуальним для всіх категорій державних службовців. В Україні в органах державної влади працюють спеціалісти різної професійної підготовки, тому питання професійного навчання державних службовців дасть можливість підвищити рівень компетентності працівників та можливість спрямування успіхів на кар'єрне зростання.

В основі досвіду європейських країн щодо підготовки кваліфікованих кадрів на державній службі лежать такі концепції: 1) концепція спеціалізованого навчання, орієнтовану на найближче майбутнє. Така підготовка здійснюється за короткий відрізок часу, але з погляду державного службовця сприяє збереженню за ним робочого місця, а також підвищує почуття власної гідності; 2) концепція багатопрофільного навчання є ефективною з економічної точки зору, оскільки підвищує самореалізацію працівника. Проте це і є ризиком для організації, де працює державний службовець, оскільки він має можливість вибору; 3) концепція навчання, орієнтованого на особистість, має на меті розвиток людських якостей, природніх чи здобутих у практичній діяльності. Ця концепція стосується насамперед державних службовців, які мають схильність до наукових досліджень і талант керівника, педагога.

Система підготовки державних службовців у Франції. Французька система державної служби є системою кар'єрного просування. Головне управління державної служби (DGAFP) є центральним органом, який відповідає за загальне регулювання політики в галузі професійної підготовки державних службовців та за підготовку вищого корпусу державних службовців. Окрім

адміністративних шкіл у Франції також є департаменти з питань навчання всередині державних адміністрацій, що забезпечують підвищення кваліфікації. Початкова підготовка є важливою для найвищого корпусу державних службовців та керівників середньої ланки. Прийом до школи здійснюється через складання конкурсних іспитів. Студенти, які успішно складають вступні іспити, приймаються в школу в якості державних службовців. Протягом навчання студентам виплачується зарплата. Складання іспиту наприкінці навчання забезпечує довгострокове перебування на державній службі. Професійна підготовка державних службовців зосереджується не на академічних, а на практичних питаннях. Академічні знання мають бути засвоєні студентами перед вступом в адміністративну школу та перевіряються конкурсними вступними іспитами.

Основними формами підвищення кваліфікації державних службовців у Німеччині є: підвищення кваліфікації для початківців; підвищення кваліфікації за спеціальністю та посадою; підвищення кваліфікації з метою переходу до служби вищого рангу; підвищення кваліфікації для керівників. Форми підвищення кваліфікації можна поділити на дві групи: перша – забезпечення належного рівня кваліфікації службовця, що є обов'язковим для всіх фахівців, які прийняті на посаду; друга – адаптивна, яка передбачає підготовку (адаптацію) службовців до змін, тобто навчання спрямовується на збереження чи підвищення отриманої на посаді кваліфікації та надання необхідних знань для кваліфікованої роботи. Перевагами німецької системи підготовки управлінських кадрів є чітко вивірене балансування між теоретичними знаннями й практичними навичками, які отримує державний службовець під час навчання. Водночас значним недоліком є орієнтація системи навчання на юридичну спрямованість: якщо кандидат на посаду вищої категорії не має юридичної освіти, то протягом двох років проходить перепідготовку в спеціальних навчальних закладах за напрямом «юрист».

Для досягнення цієї мети слід вирішити такі питання: Підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб органів місцевого самоврядування є безперервним процесом, який потрібно здійснювати наступним чином:

- навчання за професійними програмами підвищення кваліфікації;

- семінари , тематичні і постійно діючі;
- спеціалізовані короткострокові навчальні курси;
- тематичні короткострокові семінари, тренінги;
- стажування в органах, на які поширюється дія законів України «Про державну службу» та «Про службу в органах місцевого самоврядування», а також за кордоном;
- самостійне навчання (самоосвіта);
- щорічний Всеукраїнський конкурс «Кращий державний службовець» (для державних службовців).

Висновки:

Аналізуючи систему підготовки державних службовців у європейських державах можна прийти до висновку , що в Україні у органах державної влади і органах місцевого самоврядування є багато проблемних питань. Запозичення досвіду дасть змогу формувати кваліфікованих кадрів, а від їхньої професійності буде і залежати добробут країни. Держава політика має бути направлена на якість навчання для державних службовців та просування їх послужбі, для того щоб у працівника була мотивація працювати і навчатися для досягнення поставлених цілей державою.

Міжнародний досвід свідчить, що успіх соціально-економічних показників країни на пряму залежить від ефективності державної політики, щодо професійного розвитку кадрів в органах публічного управління та держслужбовців і від політичної відповідальності уряду за модернізацію системи професійного навчання державних службовців з урахуванням вимог сьогодення.

Література:

1. Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Про затвердження Положення про систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування : постанова Кабінету Міністрів України від 07 липня 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

3.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vjhr.sk/archive/2016_6-/part_2/16.pdf

4.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://academy.gov.ua/NMK-D/library_nadu/Monografiy/86d22bfc-60dc-4deb-aea5-40fb53b1abcd.pdf

5.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/tezi-vistupu-ministra-yustitsii-na-pres-konferentsii-z-pitan-rozrobki-proektu-zakonu-ukraini-146146pro-derjavnu-slujbu146146-4-kvitnya-2011-roku-13834>

УДК 351.2

Політичні науки

ГРОМАДСЬКІ СЛУХАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ У ФОРМУВАННІ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Русинюк М.М.,

*аспірант Інституту підготовки кадрів
державної служби зайнятості України*

м. Київ, Україна

Сучасне становище нашої країни можна вважати системною кризою – кризою базових відносин у політико-правовому та соціально-економічному полі, на які спиралась діюча модель державного розвитку. Протягом довгого часу у нашій державі збільшувався розмір прірви, яка розділяє усі гілки влади і суспільство, спричинивши потужне дезорієнтування у ціннісному, інформаційному, політичному плані великого відсотка українських громадян та підвівши державу до межі, за якою – втрата цілості, відкривши її вразливість перед зовнішньою інтервенцією. У зв'язку з цим, нагальне завдання для громади українців – це державницький консенсус головних політсил і суспільства, що визначається як громадянське. Таким чином, у рамках сучасного українського суспільства можна чітко відслідкувати наявність запиту активізувати взаємодію владних органів та організацій суспільства, що має громадянський характер.

Українській владі потрібна модернізація її діяльності через зручний, зрозумілий та ефективний механізм співдії з громадянами у галузі, у рамках

якої формується та втілюється зовнішня і внутрішня політика.

Необхідно констатувати, що в Україні створено передумови побудови ефективної системи взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інституцій громадянського суспільства. Так, Конституція України (ст. 3) передбачає, що держава відповідає перед людиною за свою діяльність і головним обов'язком держави є утвердження і забезпечення прав і свобод людини. Для захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів громадяни України мають право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації. Для захисту своїх трудових і соціально-економічних прав та інтересів громадяни України мають право на участь у професійних спілках, які є громадськими організаціями, що об'єднують громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної діяльності (ст. 36). Єдиним джерелом влади в Україні є народ, який здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування (ст. 5). Формами народного волевиявлення, згідно із Конституцією України, є вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії (ст. 69). Громадяни України мають право брати участь в управлінні державними справами (ст. 38), а також направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, що зобов'язані розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк (ст. 40) [4]. Зрозуміло, що Конституцією України забезпечуються достатньо широкий перелік прав та змога громадянами долучатися до державного управління та формування і втілення політики держави.

До того ж, Кабміном України безпосереднім чином або через роботу виконавчих владних органів забезпечується втілення прав об'єднань громадян, що передбачає закон, та розглядаються ідеї, що пропонуються громадськими об'єднаннями щодо проблем, які передбачає його компетенція. Взаємовідносини з населенням Кабмін підтримує:

– інформуванням (оприлюдненням звітів та іншої інформації про його роботу у ЗМІ, на веб-сайті Кабміну, проводячи заходи з роз'яснювальної роботи про цілі, зміст та механізми втілення держполітики; надаючи громадським організаціям дані, необхідні для забезпечення їх цілей та задач, які є визначеними);

– консультаціями (проведенням консультаційних зустрічей із населенням щодо створення та втілення держполітики через громадське обговорення за технологією, що встановлена § 42 гл. 3 Регламенту Кабміну України);

– розглядом пропозицій / запитів (відповідно до процедури, що встановлює п. 6 – 7 § 12 Регламенту Кабміну України);

– задоволенням запиту на інформаційні дані (у порядку, що встановлює Закон України «Про доступ до публічної інформації»).

Окремо варто згадати єдиний веб-портал органів виконавчої влади «Урядовий портал», який містить систематизовану інформацію про діяльність органів влади, звернення та запити громадян, громадське обговорення проектів нормативно-правових актів тощо. Ефективну діяльність такого роду ресурсів можна вважати значним кроком на шляху до повноцінного електронного урядування, про необхідність запровадження якого говорять усі провладні українські партії [7].

Влучною є думка Л. Гонюкової, яка полягає у тому, що «разом з правовим унормуванням методів взаємодії з громадськістю, влада намагається формалізувати їх використання. Так, до практики громадських слухань як механізму залучення до обговорення суспільних проблем широкого кола громадськості звертаються, як правило, або формально, або у випадках, коли питання, що розглядається, викликає широкий резонанс. Такий стан справ є наслідком недосконалості технологічного процесу ухвалення рішень за допомогою проведення громадських слухань. Зокрема, більшість статутів територіальних громад, або положень про проведення слухань не мають чіткого визначення механізму впровадження в життя результатів громадських слухань. Досить часто перешкодами для проведення громадських слухань є низька

матеріально-технічна база або недостатній рівень поінформованості населення. Ключовою проблемою є низька громадянська активність, неспроможність проконтролювати виконання ухвалених рішень» [1].

А. Драшкович зазначає, що «у цілому форми взаємодії громадян із владою можна поділити на безпосередні та опосередковані. До безпосередніх форм належать участь у виборчих кампаніях, референдумах, опитуваннях громадської думки, участь у громадських акціях. До форм опосередкованої участі можна віднести представництво інтересів громадян через депутатів всіх рівнів, посадовців, активістів політичних партій, мас-медіа, залучення професійних лобістів для захисту інтересів громади тощо» [2].

Обрання одного із можливих видів участі населення обумовлюють демократичний та професійний рівень владних органів, активність населення та типи проблем. Без сумнівів, найадекватніша форма таких співвідносин представлена формалізованою та структурованою процедурою громадських слухань, що дає змогу інформування суспільства, залучення фахівців до обговорень та ухвалення компромісних, взаємовигідних рішень. Форми та методи консультацій з громадськістю, передбачені Порядком представлені у табл. 3.6.

Таблиця 3.6

Форми та методи консультацій з громадськістю, згідно із порядком.

Публічне громадське обговорення	Вивчення громадської думки
Методи – конференції	Методи – опитування
– форуми	– анкетування
– громадські слухання	– контент-аналіз інформаційних матеріалів
– круглі столи	– фокус-групи тощо
– збори	– телефонні «гарячі лінії»
– зустрічі	– моніторинг коментарів, відгуків, інтерв'ю
– теле та радіодебати	– опрацювання та узагальнення

звернень громадян

- інтернет-конференції
- електронні консультації

Джерело: [5]

Як наслідок, такі консультації повинні допомагати налагоджувати системний діалог виконавчих владних органів та громадськості, підвищувати якість формування рішень щодо важливих питань життєдіяльності держави та суспільства, враховуючи громадську думку, створення передумов для участі населення у створенні проектів відповідних рішень.

Очевидним є те, що «консультації з громадськістю являють собою особливо дієвий інструмент для органів місцевої влади, зокрема у формуванні стратегічного планування розвитку відповідної громади. Адже це забезпечує: належну увагу до місцевих проблем; виявлення ресурсів громади; визначення найефективнішого використання наявних ресурсів; окреслення оптимальної перспективи розвитку місцевості на найближчий період тощо» [2].

Один із головних і найпоширеніших засобів співдії владних та громадських представників є застосування громадських слухань. Популярності ця практика набула через її зручність для владних органів так само, як для населення. Оскільки через консультативну природу слухань владними органами отримується сигнал про найтривожніші питання для громадськості, а населення, у свій час, має змогу не лише поділитися своєю думкою, а й надати рекомендації щодо вирішування цих питань.

Доцільним буде зацентрувати на тому, що в останній час поширеною стала децентралізація як процес збільшення і закріплення прав і свобод одиниць адміністративно-територіального значення або органів нижчого рівня та спільнот з одночасним звуженням прав і повноважень певного центру. Вона, зазвичай, відбувається цілеспрямованим чином з ціллю оптимізувати практичне вирішення проблем загальнонаціонального характеру та реалізації програм зі специфічним регіонально-локальним змістом.

Як зазначає О. Хандій, «основною метою децентралізації є підвищення якості надання суспільних послуг. Ухвалення рішення щодо передавання повноважень на нижчий рівень передбачає, що є суб'єкт, який у разі передавання цих повноважень забезпечить їхнє більш якісне виконання, ніж на державному рівні. Невеликі малочисельні громади не спроможні забезпечити

високий рівень надання суспільних послуг. Передавання багатьох функцій з обласного рівня на рівень окремої громади економічно неефективне, оскільки вимагатиме створення відповідної соціальної інфраструктури, збільшення штату державних службовців для забезпечення надання адміністративних та соціальних послуг тощо» [6, с.137-145].

Громадським слуханням відповідає значення права територіальних громад на зустріч з депутатами певної ради та посадовцями місцевої влади, під час котрих територіальна громада може заслухувати їх, порушуючи проблеми та пропонуючи до розгляду питання місцевого рівня, якими відає місцева влада [3, с.85-89].

Як зазначає С. Штурхецький, «територіальна громада має також право проводити громадські слухання — зустрічі з депутатами відповідної ради та посадовими особами місцевого самоврядування, під час яких члени територіальної громади можуть заслуховувати їх, порушувати питання та вносити пропозиції щодо питань місцевого значення, що належать до відання місцевого самоврядування» [8,с.96-100].

Значення, що мають громадські слухання під час децентралізації полягають у:

- підвищенні обізнаності громадськості про процес об'єднування громад територіального характеру, стимулювання обмінів переконаннями, уявленнями, даними;
- залученні більшого числа представників громади до вирішення питання про поєднання громад територіального характеру;
- залученні усіх сторін, що є зацікавленими до створення та втілення потрібних рішень;
- оцінюванні рівня потенційної допомоги, яку можуть дати розроблені населенням пропозиції та проекти рішень;
- отриманні пропозицій, що зачіпають дискусійні і складні аспекти напрацьованих проектів рішень, якими актуалізуються громадські інтереси, інформаційний збір, потрібний, щоб доопрацювати проекти рішень;
- підтвердженні підтримки або відсутності підтримки з боку громадян пропонованих рішень.

Проаналізувавши громадські слухання як інструмент участі громадських об'єднань у формуванні публічної політики в Україні виявлено, що потрібно зосередити увагу на необхідності розробити інструменти, форми та методи, завдяки яким громадськість активно братиме участь у формуванні та втіленні держполітики, у тому числі досліджуючи проблематику, розробляючи варіанти її розв'язання, проектуючи та впроваджуючи політику. Завдяки змістовним, професійно підготовленим та організованим владними структурами громадським слуханням в межах цих етапів особи, зацікавлені у тому, щоб формувалася державна політика, можуть брати активну участь у процесі. Коли у зацікавлених осіб буде реальна можливість обирати шляхи, інструменти, методи політики, коли, готуючи документи, до їхніх слушних пропозицій дослухатимуться, то надалі є значна імовірність того, що вони перетворяться на активних суб'єктів цієї політичної діяльності із активною підтримкою дій владних органів стосовно того, як реалізується ця політика. Налагодивши ефективну взаємодію між органами державної влади та ОГС, створивши систему громадських слухань, можна відновити довіру до державних інституцій, зробити державні програми та проекти результативнішими та ефективнішими.

Література:

1. Гонюкова Л. В. Основні напрями співпраці влади та громади і необхідні для цього умови. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2015. №3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2015_3_5
2. Драшкович А. Політична участь громадян в процесі прийняття владних рішень. Політологічні записки. 2013. №7: URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Polzap_2013_7_28.pdf
3. Дрешпак В. М. Методика проведення громадських слухань у процесі добровільного об'єднання територіальних громад. Аспекти публічного управління. 2015. № 5-6. С. 85-89.
4. Конституція України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
5. Постанова Кабінету Міністрів «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики»: Постанова Кабінету Міністрів України № 996 від 03.11.2010 р. URL: www.zakon.rada.gov.ua.

6. Хандій О. О. Сучасний стан та особливості децентралізації влади в Україні. Економіка та право. Серія : Економіка. 2016. № 2. С. 137-145.

7. Cabinet of Ministers of Ukraine (2010), «Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On approval of the involvement of citizens in the formulation and implementation of public policy», available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/10-2010-%D0%BF> (Accessed 10 February 2015)

8. Штурхецький С. В. Комунікативний потенціал безпосередньої участі громадян у місцевому самоврядуванні. Інвестиції: практика та досвід. 2010. №10. С. 96-100.

УДК 316.3

Соціологічні науки

ІННОВАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЙ ЩОДО ВИРІШЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

Власенко К.О.,

Студентка соціологічного факультету

Харківський національний університет

імені В.Н.Каразіна

м. Харків, Україна

Сучасне суспільство має дуже швидкий розвиток в різних аспектах повсякденного життя. Модернізація має вплив не тільки на позитивні моменти (наука, техніка), а й на негативні - виникнення нових соціально - економічних, екологічних проблем, нових девіацій та інше. Саме тому виникає потреба у перегляді та вдосконаленні тих теорій та практик, які вже існують.

Поняття "соціальна інновація " можна визначити як свідомо організоване нововведення або нове явище в практиці соціальної роботи, що формується на певному етапі розвитку суспільства відповідно до соціальних умов, що змінюються, і що має за мету ефективні позитивні перетворення в соціальній сфері. Джерелами соціальних інновацій є зміни зовнішнього середовища, соціальні проблеми, що повсякчас виникають і які неможливо вирішити за допомогою традиційних методів, а також зміни потреб суспільства і його членів.

Невирішеність тих або інших соціальних проблем дає імпульс до розробки нових засобів і норм у соціальній сфері. [1]

Процес суспільного розвитку насамперед, вимагає створення передумов, так званих факторів, для формування нових нетрадиційних елементів соціальної сфери. Інноваційний прогрес означає процес народження нової ідеї, її експериментальне тестування, поширення і використання.

Нажаль, людство ніколи не зможе завадити появі нових соціальних проблем і поширенню старих, але суспільство завжди буде намагатися звести відсоток наявності соціальних проблем до “максимального” мінімуму.

Тож концепція “нової” ідеї, полягатиме у наданні повної інформації щодо наслідків певної девіації. Наприклад: в усіх школах та університетах, учням та студентам розповідають тільки про негативні наслідки паління або вживання алкоголю або вживання наркотиків. Більш доречним було б розповісти про повний вплив вживання певного продукту.

Наркотики, найчастіше вживають ще у шкільному віці, навіть коли на “основах здоров’я” розповідають про фатальні наслідки у дорослих через їх споживання, підліткам завжди було та буде цікаво спробувати щось заборонене. Саме тому, у старших класах можна розповідати про правильність вживання будь якого виду тютюну, наркотиків чи алкоголю; робити акцент на тому, що треба 100 разів подумати потрібно вам це чи ні, а якщо все ж таки прийняли рішення щодо вживання, то треба розповідати про якість, обережність, “свідомість”, місце, настрій та інші аспекти, які мають великий вплив на подальший розвиток ситуації в якій знаходиться індивід.

Тож можемо зробити висновок, дійсно краще попереджувати виникнення різних форм девіації в суспільстві, але якщо бути до кінця чесними один з одним, якщо завжди робити акцент на забороні, то це буде більше приваблювати, як кажуть “заборонений плід солодкий”. Саме тому, впровадження “нової” ідеї матиме змогу мінімізувати негативні наслідки соціальних проблем.

Література:

1. Електронний ресурс [<https://buklib.net/books/32282/>]

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ У ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

*Гринчук А. В.,
студентка фізико-математичного факультету
Тернопільський національний педагогічний університет
ім. В. Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Серед усіх наук, що відкривають людству
шлях до пізнання законів природи,
наймогутніша, найвеличніша наука - математика.

С. Ковалевська

Останніми роками гостро стоїть проблема оволодіння школярами шкільної програми з математики на належному рівні. Коли гортати статистику зареєстрованих для участі в основній сесії зовнішнього незалежного оцінювання у 2019 року, де другий предмет обирається між історією України та математикою, то для здачі останньої зареєструвалось 160 782 чоловік проти 231 857 зареєстрованих на здачу тестів з історії України [4]. Тобто, кількість тих, щоб воліють здавати тести з гуманітарних предметів більш, ніж на 40% вища від тих, хто тестується з математики. Не секрет, що у багатьох школах дирекція не одобряє вибір учнів щодо здачі зно з математики, адже чудово розуміє рівень знань своїх випускників і турбується про «честь» школи.

Мене як майбутнього вчителя математики, звичайно, не задовольняє такий факт. Якщо не привити в учнях любов до математики у 5, 6-х класах, то в них не буде закладено мінімальної бази, яка знадобиться для оволодіння більш складними і похідними науками: фізикою, хімією, алгеброю, геометрією тощо. Видатний педагог В. Сухомлинський писав; «...Серед основ наук важливу роль відіграє математика. Цей предмет вивчається в середній школі з першого до останнього класу. З перших кроків навчання поняття і закономірності в царині математики стають важливим засобом пізнання і

усвідомлення навколишнього світу, розвитку свідомості. Роль математики в розумовому вихованні виняткова.»

Математика розвиває в учня логічне і творче мислення. Коли гармонійно спрацьовує ланцюжок «учитель – учень», чудово йде засвоєння вивченого матеріалу. Але створення такого ланцюжка – нелегкий процес, і тут вже все залежить від педагога. У своїй статті намагатимусь показати своє бачення на викладання математики у учнів 5-6 –их класів.

1. Створення мультимедійних та наочних матеріалів як додаткового засобу для кращого сприйняття теми уроку.

Достеменно відомо, що мислення п'ятикласника – наочно-образне з елементами логічного. Наочні матеріали покращують рівень сприйняття, допомагають віднайти паралель між наукою та практичним застосуванням, стимулює мислення. Китайська мудрість говорить: "Я чую - я забуваю, я бачу - я запам'ятовую, я роблю - я засвоюю". Десятирічній дитині складно змусити себе зайвий раз прочитати параграф, вона нерідко може відволіктись на уроці, прослухати сказані вчителем слова і, як наслідок, не зрозуміти поданий матеріал. Не кожен учень признається у цьому, особливо, коли між вчителем і учнями немає налагодженого контакту. Ось тут, на мою думку, чудово допоможуть створені презентації, де на монітор виводитимуться не лише формули чи правила, а й демонструватимуться картинки, на яких показано практичну сферу застосування даної теми. Хтось намагатиметься скептично посміхнутись, мов, не у кожній школі таке дозволено. Я заперечу – можна розробити урок з картинками самотужки і роздати кожному учневі на парту роздруковані на принтері матеріали.

2. Вивчення психології дітей і планування уроку у відповідності до їх світогляду.

Кожне покоління має свою особливість. Тих дітей, які зараз навчаються у школі, відносять до покоління Z. Такі особистості не можуть працювати в колективі, вони індивідуалісти, які виростили із смартфоном у руках, не звикли запитувати, а потрібну відповідь самотужки в інтернеті. Що ж, нам тільки

залишається констатувати цей факт і пристосовуватись до їх потреб. Якщо дитині не цікаво працювати колективно, - це тільки плюс для вчителя-математика. Адже у класі є діти з різними розумовими здібностями, одним потрібно довше щось розтлумачувати, іншим ж, навпаки, давати нестандартні задачі для стимулювання їх розумових здібностей. Частіший письмовий контроль – ось моя відповідь на це запитання. Звичайно, вчителю легше провести урок і попрощатись, ніж через день перевіряти зошити. Але... Якщо хочеш результату – працюй!

3. Он-лайн спілкування у період вимушених канікул як альтернатива відпрацювання пропущених уроків .

Знову знайдуться скептики, які говоритимуть і про відсутність комп'ютерів, і про власний час. Смішно, звичайно, бо сьогодні навряд чи знайдеться будинок без інтернет зв'язку. За результатами дослідження Фонду розвитку Інтернету, в 2015 році [7] майже 80% учнів використовують Інтернет 3 години на добу; кожен шостий проводить там близько 8 годин на добу. Сучасні діти вже сприймають Інтернет не як набір технологій, а як середовище проживання. То чому не зробити уроки через Skype таким середовищем? Практично щороку у школах є вимушені перерви на карантин, які з великим небажання хочеться відпрацювати. Доводиться об'єднувати заняття, давати теми на само опрацювання, а то й взагалі пропускати їх. Якщо щодня проводити онлайн уроки, то про такі прогалини не буде й мови, а матеріалом діти володітимуть добре, оскільки можна сьогодні неважко віднайти спеціальні он-лайн тести для перевірки вивченого матеріалу.

4. Лаконічність і простота у викладенні матеріалу та складання умов задач відповідно до реалій сучасності.

Хочеться наголосити на простоті й лаконічності викладання матеріалу. Хтось розумний сказав: «Не ускладнюйте життя, воно і так складне!». Те саме можна й сказати про пояснення вчителем нового матеріалу. Останніми роками написано багато статей і про шкільні підручники, і про їх авторів. Лише коли матеріал пояснюється доступно, простими реченнями і наводяться приклади з

повсякденного життя, ним легко оволодівають учні та розуміють сферу його застосування. Для прикладу: чомусь часто діти не розуміють матеріалу з теми «Відсотки». Ну не йде він їм і все! Але з філософської точки зору їх можна зрозуміти. По-перше, це щось нове (не натуральні числа, не дроби). По-друге, постає запитання : а для чого це нам? Ось тут і потрібно, мені здається, акцентувати увагу. На мій погляд, при викладенні цієї теми необхідно наводити приклад із життєвих реалій. Щодня дитина проходить повз вітрини із написами «SALE». Думаю, у переважної більшості школярів поставало запитання: вигідно щось тут купувати чи ні, наскільки вигідно? Ось це можна взяти за основу придумування задач із даної теми. Бачачи практичний аспект питання, школяр зацікавлюється і починає рахувати. Його допитливість не дає спокою, він хоче знати, скільки грошей заощадить від такої покупки, на скільки гривень знизилась ціна, порахувати, чи вигідно щось купувати у магазині, коли пропонують знижку 50% на другий товар у чеку. Що ж бачимо ми? Відкриваю перший-ліпший підручник з математики для 5-го класу (Тарасенкова Н. А. Математика. 5 кл. : підруч. для закладів загальної середньої освіти /Н. А. Тарасенкова, І. М. Богатирьова, О. П. Бочко, О. М. Коломієць, З. О. Сердюк. — Вид. 2-ге, доопр. — К. : Видавничий дім «Освіта», 2018. — 240 с), де висвітлюється розділ під назвою «Що таке відсотки?». Задача під номером 1206: «Розчин містить 12 % солі. Яка маса розчину, якщо солі в ньому 30 г?». Розчини і солі вивчають на уроках хімії в 7 класі! Чи цікаво розв'язувати таку задачу дитині, яка вчиться у 5 класі? Мені, наприклад, було зовсім нецікаво. Наступна задача під номером 1207 звучить так: « Сплав містить 15 % міді. Яка маса сплаву, якщо міді в ньому 24 г?». І це далеко не найгірший підручник! Але знання про відсотки знадобляться і на уроках хімії, і фізики у старших класах. Чи матимуть фундаментальну базу наші діти?

5. Оцінка – не головний показник для стимулу до навчання.

Сьогодні я ще не працюю вчителем, але вже третій рік даю індивідуальні уроки . На жаль, часто приходять «заякані» діти, яким їх вчителі «привили» таку любов до математики, що мені доводиться кілька місяців буквально

втягувати по слову з дитини, адже за неправильну відповідь бояться отримати низьку оцінку. Я категорично проти оцінювання усних відповідей на уроках математики, принаймні, низькими балами! Дитина не повинна боятись міркувати, думати логічно, помилятись. Для оцінювання знань існують письмові роботи. Тільки шляхом помилок можна дійти до істини. Не можна примушувати дитину мислити стандартно, слід їй дозволити обґрунтувати свою гіпотезу. Кажуть, усі генії мислять нестандартно, то ж не дозволюймо загинути ненародженим геніям нашої країни.

Математика – особливий предмет. Його потрібно знати любити, досконало володіти, адже це – і розвиток мислення, і вміння приймати рішення, і великий старт до оволодіння іншими науками. А привити любов до цієї науки – це найвище завдання, яке стоїть перед вчителем математики. Недарма говорив І. Гете: «Цифри не керують світом, але вони показують, як управляється світ».

Література:

1. Бевз Г.П. Методика викладання математики. - 3-тє вид., доп. та перероб. — К.: Вища школа, 1989. — 367 с.

2. Воєвода А. Зацікавити математикою: (методичні матеріали для підвищення інтересу до математики): Методичний посібник. – 2-ге вид., допов. і перероб. – Вінниця:,ФОП «Легкун В.М.», 2012. – 181с.

3. Горєлова О.В. Про деякі проблеми викладання шкільної математики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://math-novliceu.at.ua/news/pro_dejaki_problemi_vikladannja_shkilnoji_matematiki/2015-11-16-8

4. ЗНО-2019: Підсумки реєстрації, етапи проведення [Електронний ресурс] .. – Режим доступу : <http://testportal.gov.ua/2019/04/22/12541/>

5. Досвід дослідження актуальних проблем викладання математики у сучасній школі :матеріали обласної науково-практичної інтернет-конференції. – Черкаси: Вид-во: ОППЦПП, 2014. – 185с.

6. Коростіль Л.А. Покоління Z: пошук способів педагогічної взаємодії [Електронний ресурс] .. – Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5229

7. Солдато́ва Г. Поколі́ння Z : психолог розповіла, як Інтернет змінив сучасних дітей [Електронний ресурс] .. – Режим доступу : <https://ukr.media/science/272956/>.

УДК 364.07:001

Соціологічні науки

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Корон А.О.

студентка соціологічного факультету

Харківський національний університет

імені В.Н.Каразіна

м. Харків, Україна

Обраний Україною шлях інтеграції до Європейського Союзу та світового співтовариства через широке міжнародне співробітництво, зміну напрямів розвитку виробничої сфери, сфери послуг, джерел і напрямків внутрішніх і закордонних інвестицій, актуалізує розробку нової державної інноваційної політики, яка має відповідати стану і тенденціям інноваційного розвитку провідних країн світу, бути науково-обґрунтованою, відповідати інтересам українського народу та забезпечувати інтенсивний соціально-економічний розвиток в Україні [2, с.36; 4, с.26; 5, с.4; 8, с.61; 10, с.168].

Інноваційна політика у сфері соціальної роботи передбачає зміну її елементів з метою якісної трансформації, що потребує розробки і використання нових теорій, концепцій, підходів, технологій та принципів організації соціальної роботи. Тому інновації в соціальній сфері розглядаються, перш за все, як організовані нововведення або процеси, що реалізуються державою і спрямовані на ефективне використання соціального потенціалу та обумовлені певними факторами (наприклад, загострення соціальних проблем, які вимагають нових підходів до їх вирішення), відсутністю необхідних ресурсів для розвитку соціальної сфери (що потребує більш дієвих способів їх пошуку), необхідністю підвищення рівня якості послуг закладів соціальної сфери та їх відповідності міжнародним стандартам [7,с41;12,с.822].

У практичній діяльності соціальних служб використовуються дві основні групи інноваційних технологій – «соціальні технології» та «технології соціальної роботи». У соціальній роботі саме поняття соціальних технологій має на меті соціальні інститути, завдяки яким досягається достатній рівень як економічного, так і соціального добробуту населення. Соціальне страхування, соціальне забезпечення, соціальна опіка та піклування саме є тими соціальними технологіями, що забезпечують належний життєвий рівень громадян [13, с.241; 14, с.115].

Соціальні технології є сукупністю засобів і методів цілеспрямованої дії на суспільні процеси, життєдіяльність людей, дозволяючи отримувати при обмеженому обсязі соціально-економічних ресурсів максимально значущі результати, забезпечувати вибір і реалізацію найбільш оптимальних способів упорядкування, гармонізації, збереження або перетворення соціальних об'єктів у необхідних параметрах. Соціальні технології застосовуються для управління людьми, соціальними явищами, соціальними процесами і соціальними системами. Їх важливість полягає в тому, що вони раціоналізують та оптимізують управлінський процес, включаючи до нього лише ті операції, які найбільш ефективні у досягненні поставленої мети. Використання технологій дозволяє суттєво зменшити витрати на управління, підвищити ефективність управлінського впливу і його роль у житті суспільства, швидко й оперативно тиражувати соціальні прийоми і процедури. У цілому соціальні технології виступають як механізм самоорганізації і саморозвитку суспільства, це цілісна система оновлення суспільства за допомогою різних засобів і методів, спрямована на ефективність вирішення його проблем.

Інноваційні соціальні технології, застосування яких дозволяє покращити процес соціальної мобільності, являють собою методи та засоби інноваційної діяльності, що спрямовані на створення і матеріалізацію нововведень у суспільстві, на реалізацію ініціатив, що викликають якісні зміни в різних сферах соціального життя, призводять до раціонального використання матеріальних та інших ресурсів у суспільстві [6, с.73; 9, с.71].

Інноваційні технології соціальної роботи як вид професійної діяльності є сукупністю способів дій, які виконують функції відновлення, збереження чи

покращення соціального функціонування об'єкта, а також запобігання негативним соціальним процесам. Основна особливість інноваційної технологізації соціальної роботи міститься у самій природі соціальних взаємин між людьми, складність розгортання якої має свою внутрішню логіку та просторово-часові характеристики і не завжди надає можливість напряму втілити наукові здобутки у повсякденну життєву практику. Відтак особливого значення набуває зміст професійної діяльності фахівця, котрий зумовлений конкретною проблемною ситуацією та визначається не алгоритмізованим, механічним набором послідовних цільових кроків, а й рівнем його розуміння світу соціальних відносин. Технології соціальної роботи, як однієї з галузей соціальних технологій, що орієнтовані на соціальне обслуговування, допомогу і підтримку громадян, які знаходяться у важкій життєвій ситуації, умовно поділяють на такі, що носять стратегічний характер, та ті, що першочерговими у системі соціальної роботи. До першої умовної групи належать технології соціальної роботи, які спрямовані на всі верстви населення, тобто на забезпечення таких умов, що надають можливість підвищити життєвий рівень людей і зменшити кількість тих осіб, які перебувають на межі бідності та потребують соціальної допомоги. Другу групу складають технології соціальної роботи з нужденними верствами населення, тобто так звані технології тактичного спрямування [1,с.8;11]. Із поняттям "технологія соціальної роботи" у тісному взаємозв'язку знаходиться таке поняття, як "метод соціальної роботи". Інколи їх розглядають як синоніми чи підпорядковані явища (технологія в методі, методи в технології). Більшість дослідників стверджують, що методи по відношенню до технології можуть виступати її складовою частиною, забезпечуючи в сукупності вирішення проблеми.

Інновації у соціальній роботі слід розглядати як розробку і впровадження нових технологій, адаптацію чи зміну наявних технологій, пошук нових сфер використання існуючих технологій, тобто технологічне перенесення та використання наявних методів іншою групою користувачів [1; 3].

Класифікація інновацій у соціальній роботі здійснюється за різними ознаками. Зокрема, вони поділяють за сферами громадського життя (соціальні, політичні, економічні інновації в культурно-духовній сфері), за предметним

змістом (продуктивні, технологічні та інновації сфери послуг), масштабами використання (одиночні, що виконуються на одному об'єкті соціальної роботи, та дифузні, що розповсюджені по кількох об'єктах) та рівнем змін (індивідуальні, колективні, організаційні) і т.і. [3, с.13].

Висновки.

Однією з тенденцій сучасного етапу суспільного розвитку є посилення технологізації соціального простору, поширення різного роду технологій в усіх сферах життя особи і соціуму, що дозволить не лише вивчати і передбачати різні соціальні зміни, але й активно впливати на практичне життя, розвиток складних соціальних систем, отримувати прогнозований соціальний результат.

Подальший розвиток суспільства, виникнення нових можливостей людей та формування нових сфер їх реалізації, необхідність вирішення нових, складніших завдань є підставою щодо подальшого розвитку інноваційних технологічних основ людської діяльності.

Соціальні інноваційні технології спрямовані на покращення життя суспільства, зростання задоволеності власним життям громадян України та уникнення конфліктних ситуацій.

Література:

1. Артеменко І.Е. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці майбутніх менеджерів соціальної роботи / І.Е.Артеменко // Зб. наук. праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету "Україна". 2013. № 1. С.7-10.

2. Буй Ю.В. Особливості поширення соціальних інновацій у соціально-економічних системах в умовах сталого (збалансованого) розвитку / Ю.В.Буй // Наук. вісник УжНУ. 2019. 25(1). С.35-38.

3. Вайнола Р.Х. Класифікаційні підходи до характеристики технологій соціальної та соціально-педагогічної роботи / Р.Х.Вайнола // Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова. 2014. 18. С. 12-18.

4. Волошенюк В.В. Світовий досвід використання науки та інновацій у стимулюванні сучасного соціально-економічного розвитку / В.В.Волошенюк, В.В.Чорнобаєв // Економічний вісник Нац. гірн. Ун-тету. 2018. № 1. С. 24-36.

5. Головатюк В.М. Соціальний потенціал інноваційного економічного розвитку в контексті науково-технологічної та інноваційної політики / В.М.Головатюк // Наука та наукознавство. 2016. № 1. С. 3-15.
6. Гужва Т.М. Використання інноваційних технологій у формуванні професійних цінностей майбутніх соціальних працівників / Т.М.Гужва // Науку зап. Ніжинського держ. університету ім. Миколи Гоголя. 2012. № 4. С.72-76.
7. Дубініна Я.П. Маркетинговий ресурс інноваційних змін сучасної соціальної роботи / Я.П.Дубініна // Вісн. Одеського нац. ун-тету. Серія : Психологія. 2018. Т. 23, Вип. 2. С.41-48.
8. Качний О.С. Нормативно-правове забезпечення інноваційних механізмів державного управління соціально-економічним розвитком регіонів України / О.С.Качний // Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 22. С. 70-72.
9. Книш П.В. Інноваційні соціальні технології: поняття та перспективи використання в системі державного управління / П.В.Книш // Державне управління: теорія та практика. 2013. № 2. С.69-75.
10. Орлова-Курилова О.В. Пріоритети інноваційної політики в контексті сталого соціально-економічного розвитку / О.В. Орлова-Курилова // Вісник Хмельницького нац. ун-тету. Економічні науки. 2017. № 5. С. 166-169.
11. Надвинична Т.Л. Технології здійснення ефективної соціальної роботи / Т.Л.Надвинична. // Вісн. нац. акад. держ. прикорд. служби України. 2013. Вип.3. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2013_3_33.
12. Паламарчук О.М. Інноваційна діяльність фахівців з соціальної роботи як чинник розвитку суспільства / О.М.Паламарчук // Молодий вчений. 2017. № 11. С. 821-825.
13. Прохоренко Т.Г. Соціальні технології в сучасному суспільстві / Т.Г.Прохоренко // Вісн. нац. ун-тету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого". 2015. № 2. С. 239-246.
14. Щербина В. В. Социальные технологии: история появления термина, трансформация содержания, состояние // Социологические исследования. 2014. № 7. С. 113-124.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКИХ МЕХАНІЗМІВ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОПІКИ НАД ДІТЬМИ В УКРАЇНІ

*Маньковська Л.Г.,
Головний спеціаліст відділу
по Дніпровському району
служби (управління)
у справах дітей Запорізької міської ради
здобувач ступеня магістра
за спеціальністю
«Публічне управління та адміністрування»
у Запорізькому Національному Університеті.*

Актуальність теми полягає в тому, що на базі чинного законодавства України в галузі соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування проходять важливі зміни. Протягом останніх років в Україні здійснені окремі кроки щодо запровадження ефективних механізмів захисту дітей, які потребують опіки.

Питання виховання і захисту підростаючого покоління завжди є й будуть важливими, адже діти – гарант самозбереження нації. Вкладаючи ресурси в дитинство, держава зміцнює майбутні продуктивні сили, забезпечує стабільність, готує майбутніх активних громадян, здатних перебрати на себе управління державними і суспільними справами, впевнено йти курсом розвитку, орієнтуючись на високі виважені рішення, переймати духовні пріоритети.

Головним вектором соціальної політики є покращення становища дітей, забезпечення їх прав, особливо права на виховання у сім'ї. Тому реформування державної системи опіки над дітьми є надзвичайно актуальним для України.

Останнім часом в Україні спостерігається загальне поширення такого явища, як соціальне сирітство, зумовленого ухиленням або відстороненням батьків від виконання своїх обов'язків щодо дитини. Серед основних його причин, таких, як асоціальна поведінка батьків, поширення алкоголізму та

наркоманії, з'явилися і нові, характерні для трансформаційних процесів суспільства, а саме: безробіття, економічна нестабільність, трудова міграція, зростання злочинності, бідність.

При вирішенні питання подальшої долі дітей, позбавлених батьківського піклування, влаштування в сім'ю має пріоритетне значення, що впливає з доцільності сімейного виховання як природного мікро середовища соціалізації особистості.

Найпоширенішою формою влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, як і за старої радянської системи, є виховання у закладах інтернатного типу.

Пріоритетна в Україні інтернатна система утримання і виховання дітей, які не можуть виховуватися в рідних сім'ях, позитивного ефекту не давала.

Численні дослідження психологів, педагогів, дефектологів підтверджують, що в інтернатних закладах неможливо забезпечити всі необхідні умови для соціалізації дитини. Так, переважна більшість вихованців цих закладів відстає у фізичному, емоційному, інтелектуальному розвитку від однолітків, які виховуються у сім'ях; має незадовільний стан здоров'я. Серед негативних виявів інтернатного виховання – нехтування особистісними особливостями дитини, нерозвиненість її соціальних, комунікативних навичок, втрата зв'язків з родинним оточенням, труднощі подальшої адаптації в суспільстві неготовність до самостійного життя тощо.

Ці факти свідчать про необхідність розвитку нових форм влаштування дитини у сім'ю. Потрібно було принципово змінювати підходи влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Ухвалений у січні 2005 року Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» законодавчо закріпив пріоритетність сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Право дитини жити і виховуватися у сім'ї - одне з найважливіших її прав. Сімейне виховання дає можливість забезпечити її нормальний фізичний,

моральний, інтелектуальний та соціальний розвиток, дає змогу їй стати повноцінним членом суспільства.

Одним з критеріїв стану захисту прав дитини та її добробуту в державі є кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Попри активізацію зусиль держави щодо поліпшення становища підростаючого покоління, створення умов для його гармонійного розвитку в країні щорічно на тлі зменшення кількості населення віком до 18 років збільшується чисельність дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Інституційні форми виховання не можуть замінити дитині сім'ю, і це давно підтверджено практикою. Основна ідея змін у системі опіки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, полягає в тому, аби максимально зосередити увагу на устрій дітей у сім'ях усиновителів, прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу.

З метою створення умов для реалізації права на розвиток дитини у сім'ї, в територіальній громаді, тобто виховання дітей насамперед за місцем їх походження, забезпечення захисту прав дітей на спілкування з батьками та іншими родичами, збереження родинних стосунків між братами і сестрами, посилення відповідальності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування за забезпечення соціального захисту дітей вбачається за доцільне якнайшвидше розпочати в області реформування системи закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Основним показником ефективності існування такої форми державної опіки над дітьми-сиротами як прийомні сім'ї та дитячі будинки сімейного типу є те, що діти, позбавлені піклування власної родини, знаходять сімейний затишок, батьківську опіку, оточення братів та сестер, повертаються у природно необхідне для нормального розвитку особистості середовище – сім'ю.

Першочерговим завданням у розвитку сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, є формування позитивного іміджу у громаді щодо створення прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу, а також залучення осіб, які мають бажання взяти на

виховання дитину-сироту. Потрібно не тільки агітувати потенційних батьків-усиновителів чи батьків-вихователів, а й необхідно проводити цілеспрямовану роботу щодо формування громадської думки про необхідність допомоги знедоленим дітям, підвищення активності територіальних громад у наданні допомоги сім'ям усиновителів, денормалізації відмови батьків від рідних дітей, соціальної значущості цього процесу взагалі.

Слід відзначити, що рівень обізнаності населення щодо проблем дітей-сиріт та дітей, що позбавлені батьківського піклування поступово зростає. Найбільш потужний вплив на формування громадської думки щодо проблем дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування мають засоби масової інформації. Також стимулювати зацікавленість громадян України до прийому на виховання в сім'ї дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Успішне завершення процесу вдосконалення системи соціально-правового захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, можливе за умови своєчасного створення відповідної нормативно-правової бази. Для цього потрібно:

1. Удосконалити існуючу законодавчу та нормативно-правову базу з питань соціального захисту дитинства, а саме розробити та затвердити:

- державні соціальні стандарти для утримання та виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування та відповідні практичні механізми їхнього забезпечення;

- порядку створення, реорганізації та ліквідації закладів нового типу для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, умови проживання в яких наближені до сімейних, для виховання в них дітей за місцем їх походження та за родинним принципом, з урахуванням фізичних та психологічних особливостей таких дітей; розробити Положення про такі заклади, типові проекти їх будівництва, структури, штатні нормативи тощо;

- порядок тимчасового влаштування дитини у разі відсутності батьків та неоформленого юридичного статусу у прийомній сім'ї тимчасового влаштування та положення про діяльність таких сімей;

- запровадження офіційного тимчасового статусу для дитини, яка залишилася без сім'ї та піклування батьків, і яка потребує невідкладного соціального захисту, однак з певних об'єктивних причин ще не має статусу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування;

- навчання спрощення механізму визнання безвісті відсутніми або недієздатними батьків, діти яких залишилися без батьківського піклування, внаслідок відсутності відомостей про місцезнаходження таких батьків тощо;

- положення та механізм функціонування інституту судових вихователів для розгляду справ, щодо захисту прав та інтересів дітей.

Для України зараз настав особливий час. За ставленням нашої держави до своїх дітей, особливо дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, світовим співтовариством буде оцінено рівень її цивілізаційного поступу. Кожна успішна дитяча доля закладає цеглини ефективного зростання держави, її економічного, соціального, політичного розвитку. Кроки, здійснені державою в співпраці з науковими та громадськими інституціями, свідчать про те, що сьогодні в Україні є засади для позитивних змін, які не повинні бути втрачені задля майбутніх поколінь українських дітей.

Література:

1. Особливі діти в закладі і соціальному середовищі: О. В. Гаврилов Навчальний посібник.– Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. – 308 с.

2. Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування». редакція від 31.08.2018, документ 2342-IV.

АКТУАЛЬНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО СОЦІУМУ

Запорожченко О.В.,

кандидат філософських наук, доцент

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

м. Ізмаїл, Україна

З початку ХХІ століття у всьому світі постійно спостерігається прискорення темпів розвитку науки і техніки, створюються інноваційні інформаційні технології, удосконалюється цифрова техніка, що дозволяє обробляти величезні інформаційні потоки, відбувається перетворення самої інформації в один з найважливіших глобальних ресурсів і чинників розвитку сучасного світу. Також спостерігається об'єктивний процес переходу суспільства до нового етапу розвитку людства - інформаційного суспільства.

Саме тому уряд України на самому вищому рівні розглядає процеси інтенсивного впровадження інформаційних технологій в усі сфери життєдіяльності суспільства як стратегічний вектор подальшого розвитку країни. Планується як можна швидше **зробити якісну і ефективну діджиталізацію послуг у сферах освіти та науки, охорони здоров'я, транспорту, документообігу, усіх засобів інформаційної комунікації тощо. Наприклад, Україна на державному рівні взяла курс на діджиталізацію у сфері державного управління («держава у смартфоні»), економіки («цифрова економіка»).** Розпорядження Кабінету Міністрів України № 67 Р від 17 січня 2018 року «Про концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018 - 2020 роки» - це перший комплексний крок у напрямку розбудови цифрової економіки та управління в Україні [1].

Само поняття інформаційного суспільства зародилося ще в середині ХХ століття у зв'язку із появою кібернетики і було пов'язане з іменами таких американських вчених, як К. Шенон, Н. Вінер, Д. фон Нейман, А. Тьюринг. Але активно термін став використовуватися пізніше, коли почалася повсюдна

комп'ютеризація і почали активно розвиватися інформаційні та цифрові технології. І в подальшому теорія інформаційного суспільства отримала свій розвиток у працях теоретиків другої половини ХХ століття – Ф. Машлупа, К. Коями, Д. Белла, Е. Тоффлера, З. Бжезинського, Е. Масуди та ін. Саме в їх працях були визначені такі особливості переходу суспільства від індустріального до постіндустріального, як: збільшення ролі інформації, знань і інформаційних технологій в житті суспільства; зростання кількості людей, що залучені до процесів обробки інформації, розробки інновацій в інформаційних технологіях, інформаційних комунікаціях; зростання інтенсивності інформаційного впливу на суспільство; створення глобального інформаційного простору, що забезпечує ефективну інформаційну взаємодію людей; їх доступ до світових інформаційних ресурсів; задоволення їх потреб в інформаційних продуктах і послугах; розвиток так званих «електронної демократії», «інформаційної економіки», «електронної держави», «електронного уряду», електронних мереж тощо [2, с.98-100].

У процесі дослідження особистісних аспектів інформаційного суспільства слід мати на увазі, що інформаційні технології не тільки доповнюють інтелектуальні ресурси людини, не тільки є зручним засобом пошуку, обробки чи трансляції інформації, але вони також змінюють саму психічну складову життя людини, ведуть до синтезу людської свідомості і глобальних інформаційних систем, висувають певні вимоги до особистості. Стає очевидним, що в результаті процесу інформатизації суспільства ключовою фігурою стає саме людина, тобто її здібності до обробки, засвоєння великого обсягу інформації, вміння усвідомити її та застосувати для вирішення певних практичних завдань тощо.

Відомо, що людина набуває особистісних якостей, в процесі засвоєння соціального досвіду і ціннісних орієнтацій соціуму, в якому вона живе. Завдяки розвитку системи освіти, можливостей комунікації, інтенсивного процесу інформатизації суспільства на базі електронних засобів масової інформації людина з дитячих років отримує набагато більше різноманітної інформації, ніж будь-коли в минулому, а це створює як додаткові можливості, так і труднощі у розвитку і соціалізації особистості.

Потрібно зазначити, що в сучасному суспільстві динаміка інформаційних процесів досить висока і спиратися на випадкові чинники соціалізації сьогодні неприпустимо, отже особистість необхідно готувати до життєдіяльності в інформаційному суспільстві послідовно і цілеспрямовано.

В таких умовах особливої актуальності процес соціалізації набуває в інформаційному суспільстві, оскільки воно вимагає певних якостей, які раніше не мали особливого значення. Так, інформаційне суспільство, по-перше, вимагає засвоєння необхідного обсягу інформації і знань, що стає найважливішим чинником успішної соціалізації; по-друге, внаслідок стрімкого інноваційного розвитку, оновлення технологій (виробничих, соціальних, освітніх, медичних та багатьох інших) необхідною умовою успіху особистості є здатність та внутрішня мотивація до безперервної освіти, здатність до перекваліфікації та перенавчання; по-третє, життя людини залежить від умінь своєчасно і швидко знаходити, отримувати, переробляти, адекватно сприймати, аналізувати, і найбільш ефективно використовувати будь-яку нову інформацію, що вона постійно отримує з оточуючого середовища.

Сучасні інформаційно-комунікаційні технології відкривають для людини небачені раніше можливості доступу до інформації та знань, дозволяють кожній людині реалізувати свій потенціал і поліпшити якість життя. У той же самий час інформаційне суспільство несе численні ризики і небезпеки. Стрімко зростаючі потоки інформації породжують ризик того, що потрібна інформація може бути не знайдена, втрачена, викрадена, знищена. Також в умовах колосальних обсягів інформації більш складним стає процес орієнтації, пошуку, переробки потрібної інформації та її застосування.

Велика різниця в розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури призводить до того, що цілі регіони, континенти, країни і спільноти виявляються витісненими на узбіччя цивілізаційного процесу. Можна сказати, що виникає новий тип дискримінації – інформаційної. Крім того, вплив інформаційних технологій, які пронизують усі сфери життя сучасного суспільства, породжує небезпеку маніпулювання свідомістю і поведінкою людини, загрожує дегуманізацією. Так, англійський вчений Джарон Ланір, спеціаліст у

галузі віртуальних даних та біометричних технологій, у своїй достатньо великій за обсягом роботі – книзі «You are not a gadget. Manifesto» («Ти не гаджет. Маніфест») – попереджає про загрозу «стати не особистостями, а автоматами чи бездушним натовпом людей, які більше не діють як особистості» [3, с.7].

Ось чому в усьому світі все сильніше усвідомлюється необхідність вирішення глобальної проблеми - вчасно підготувати суспільство до нових умов життя, що невинно і швидко змінюються, а, також, до ефективної професійної діяльності людини в високотехнологічному інформаційному середовищі. Необхідно вчити людей самостійно діяти в цьому середовищі, ефективно використовувати його можливості, вміти захищатися від негативних впливів: «зберегти здоров'я, здатність до комплексного саморозвитку, оволодіти методологією організації робочого часу та часу відпочинку – завдання кожної сучасної людини» [4, с.84].

Ми вважаємо, що визначальним чинником соціалізації в інформаційному суспільстві є формування і розвиток інформаційної культури особистості, для чого необхідно визначити певні засади інформаційної культури суспільства - норми моралі, норми права, вектор розвитку інформатизації, світоглядні основи і цінності. Необхідність спеціальної підготовки людини до життя в інформаційному суспільстві підкреслюється в основних документах Всесвітнього саміту з інформаційного суспільства (WSIS) (Женева, 2003 р. ; Туніс, 2005 р.), в Концепції якого зафіксовані 36 пріоритетних напрямків, серед яких є позиції, що безпосередньо стосуються проблеми соціалізації людини в умовах інформаційного суспільства [5].

Отже, для успішної соціалізації особистості необхідно формування інформаційної культури, що являє собою не тільки сукупність системи знань і умінь, що дозволяють ефективно засвоювати, обробляти чи виробляти інформацію, але і інформаційного світогляду, що забезпечує ціннісну, етичну складову самостійної цілеспрямованої діяльності з оптимального задоволення інформаційних потреб з використанням як нових, так і традиційних інформаційних технологій. Інформаційний світогляд можна визначити як певну

систему поглядів людини на інформаційне середовище і місце людини в ньому, що включає в себе цінності, переконання, ідеали, принципи пізнання і діяльності [6, с.20],[7, с.149]. Інформаційний світогляд дозволяє забезпечити, з одного боку, синтез і цілісність традиційної (книжкової) і порівняно нової (комп'ютерної) інформаційної культур, а з іншого, - уникнути конфронтації двох полярних культур в інформаційному суспільстві - гуманітарної і технократичної.

Людина, що має необхідний рівень інформаційної культури, не тільки має можливість отримувати якісну освіту, а й переконана у необхідності самоосвіти протягом усього життя, зацікавлена у своєму всебічному розвитку. Вона володіє засобами безперервного засвоєння нових знань і вмінням вчитися самостійно, вміє працювати з будь-якою інформацією, з різноманітними суперечливими даними, володіє навичками самостійного, критичного, а не репродуктивного типу мислення.

У сучасному багатопольному світі, що загрожує конфліктами на расовому, національному, мовному, релігійному ґрунтах, людина, що володіє інформаційною культурою, здатна до толерантного сприйняття явищ культури. Формування інформаційної культури особистості спрямоване на пом'якшення негативних наслідків глобалізації - втрату самобутніх неповторних рис національних культур, національних систем освіти, національних традицій, а, також, на подолання конфронтації двох полярних культур - технократичної та гуманітарної і дозволяє забезпечити цілісність традиційної і нової інформаційної культури.

Література:

1. Діджиталізація – це лише початок //Газета «День» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://day.kyiv.ua/uk/article/ekonomika/didzhytalizaciya-ce-lyshe-pochatok>
2. Уэбстер Ф. Теории информационного общества. /Ф. Уэбстер. – М.: Аспект-пресс, 2004.
3. Lanier G. You are not a gadget. Manifesto / G. Lanier – М.: Astrel', Corpus, 2011.

4. Запорожченко О.В. Антропологічні проблеми інформаційного суспільства // Молодий вчений. - № 12.1 (40).- 2016. – С. 81-86.

5. Всемирный саммит по информационному обществу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.lawtrend.org/information-access/blog-information-access/vsemirnyj-sammit-po-informatsionnomu-obshhestvu-podvel-itogi-10letnej-raboty-i-predlozhit-kontseptsiyudalnejshogo-razvitiya>

6. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Інформаційне суспільство: морально-етичний дискурс / О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань // Вісник «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» Серія: Філософія. – Харків: «Право» № 2 (29) 2015 – С. 16-26.

7. Дзьобань О.П., Панфілов О.Ю., Соболева С.М. Інформаційне насильство: змістовний аспект / О.Г. Данильян, О.Ю. Панфілов, С.М. Соболева // Вісник «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» Серія: Філософія. – Харків: «Право» № 1 (28) 2016 – С. 136-152.

УДК 159.98

Філософські науки

ПРОФОРІЄНТАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В ВИБОРІ ПРОФІЛЮ НАВЧАННЯ

Шулюк Н.І.,

*аспірантка кафедри практичної психології
Криворізький державний педагогічний університет,
м. Кривий Ріг, Україна*

Сьогодення вимагає від учнів швидко адаптуватися до нових умов. Психологи, вчителі, батьки, мають максимально допомогти учню в виборі профілю навчання, але при цьому не нав'язувати свою думку, а прислухатись до учня, чого хоче саме він.

Ми маємо дізнатися якими здібностями володіє учень, та допомогти реалізувати їх. Від цього залежить подальше життя та успішність учня. Тобто ми поступово будуємо план самореалізації учня. Учні які обирають навчальні

заклади та профільні класи з поглибленими програмами навчання з різних предметів у майбутньому планують вступати до різних ВНЗ [1].

Майбутнє учня залежить від того яким чином буде складатись та проводитись до профільна підготовка. Перед закладами освіти постало питання як саме допомогти старшокласнику.

Необхідна система підготовки яка буде супроводжувати учнів 8-9 класів, до переходу в профільні класи.

Зокрема підтримка практичного психолога:

- просвіта, яка допоможе в розширенні кола знань про світ професій, познайомить учнів з сучасними видами трудової діяльності, розповість які саме необхідні на даний момент кваліфіковані робітники, які вимоги пред'являються професією, які можливості в подальшій кар'єрі в тій чи іншій професії;

- продіагностує які саме є здібності та нахили у учнів, для подальшого перенаправлення учнів до групи схожої за інтересами;

- надасть консультації, які допоможуть учням в професійному самовизначенні;

- психологічна підтримка, це методи які допоможуть знизити психологічну напругу.

Крім того ми маємо підвищувати рівень професійного виховання, професійного зростання особистості.

Разом з педагогічним колективом адміністрація закладу проводить підготовку учнів до вибору профілю навчання, яку можна умовно розділити на 3 етапи:

I. етап — організація просвітницької роботи з учнями та батьками, про мету і завданнями допрофільної підготовки;

1. проведення дня відкритих дверей, зустрічі з викладачами вузів, представниками різних професій;

2. анкетування серед восьмикласників з метою попередньої діагностики їх освітніх потреб.

3. організація поглибленого вивчення предметів з метою формування в

учнів стійкого інтересу до предмета, розвиток їх здібностей.

II. етап - навчання у 9-х класах.

Під час проведення допрофільної підготовки в 9 класах необхідно врахувати організаційні моменти:

4. екзамени за вибором мають враховувати майбутній профіль навчання на старшому ступені загальної освіти;

5. необхідно орієнтувати профорієнтаційну роботу на потреби ринку праці та відповідні потреби й можливості освітніх послуг, які може надавати школа;

6. потрібно передбачити в навчальних планах 9 класів можливості освітні послуг за рахунок варіативної частини.

III. етап - по закінченню 9 класу. Повторне анкетування (вияв готовності до навчання у профільній школі) [2].

Не менш важливим є створення елективних курсів які допоможуть формувати соціально-психологічну компетентність учнів для обдуманого пошуку професії, в освітньому маршруті і його оптимального вибору. Направити учнів на практичне застосування знань про професії.

Елективні курси це курси за вибором, які в індивідуальній та груповій роботі допомагають дізнатись біль ширше про світ професій. Їх зміст не повинен дублювати зміст предметів, вони мають на меті розширити знання з навчальних предметів, та ознайомити учнів із способами діяльності, необхідними для успішного опанування програмового матеріалу з того чи іншого профілю навчання. Власне, курси за вибором повинні допомогти учням реально оцінити свої можливості і зорієнтувати їх на подальший вибір профілю навчання [3].

На цих курсах надаватиметься інформація про професію, які навички необхідні для цієї професії. Також учні пройдуть самодіагностику для кращого пізнання самих себе та своїх здібностей та нахилів, зможуть спробувати себе в різних ролях, наприклад роботодавця або працівника, зможуть презентувати

себе, побудують чіткіший план на подальшу діяльність, спробують працювати над вирішенням різноманітних питань в групі.

Таким чином, виходячи з вище сказаного профорієнтація це комплексна підготовка учнів до вступу в профільні класи, яка має на меті допомогти учням та полегшити перебіг вступу до старших класів. Психологи, педагоги, батьки, мають допомагати учневі.

Література:

1. Стратегія реформування освіти в Україні: рекомендації з освітньої політики. – К.: К. І. С., 2003. – 296 с.

2. Концепції профільного навчання у старшій школі, затвердженої рішенням колегії Міністерства освіти і науки України від 25.09. 2003р. № 10/12 2, Концепцією загальної середньої освіти (12-річна школа), затвердженої Постановою спільного засідання колегії Міністерства освіти і науки України та президії Академії педагогічних наук України від 22.11. 2001р. № 12/5-2.

3. Лист МОН від 07.07.2008 N 1/9-433 «Щодо інструктивно-методичних рекомендацій з вивчення у загальноосвітніх навчальних закладах предметів інваріантної складової Типових навчальних планів у 2008...»

УДК -347

Юридичні науки

СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ У НАУЦІ НА ЗМІСТ ДОГОВОРУ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ЄДИНИМ МАЙНОВИМ КОМПЛЕКСОМ.

Гнатюк Тетяна Миколаївна

аспірант кафедри

цивільного права і процесу

Львівського національного університету

імені Івана Франка,

58000, м. Чернівці,

Договір управління майном є результатом вільного волевиявлення сторін – власника майна (уповноваженого ним органу) і управителя. Зміст договору складають умови, які є істотними для певного виду договірних зобов'язань.

Істотними умовами будь-якого договору є умова про предмет договору, умови що визначені законом як істотні або є необхідними для договорів даного виду, а також усі умови щодо яких хоча б однією із сторін має бути досягнуто згоди (ч.2 ст.638 ЦК України).

Договір управління майном спрямований на надання послуги, що полягає у реалізації управителем своїх повноважень з управління майном установника управління в інтересах останнього. Однак в юридичній літературі є й інші погляди на місце договору управління майном в системі цивільно-правових договорів. Зокрема, Л.В. Саннікова залежно від виду об'єкта зобов'язального правовідношення виділяє групу зобов'язань про надання послуг. Серед них зобов'язання в сфері представницьких послуг, до яких відносять доручення, комісії, агентування, довірчого управління майном.

Є спроби розглядати зміст договору управління майном з використанням конструкції довірчої власності. Так, Р.А. Майданик вважає, що довірче управління майном є самостійним договірним типом (різновидом) права на чужу річ, обтяженого цивільно-правовим зобов'язанням з надання послуг і передачі майна. Довірче управління майном відноситься до групи змішаних правових інститутів, який не можна відносити ні до абсолютних (речових), ні до відносних (зобов'язальних) прав, оскільки одночасно володіє ознаками цих груп.¹

За договором управління підприємством як єдиним майновим комплексом власник передає управителю можливість здійснення правомочностей власника в межах передбачених договором і законом. Власник не просто передає в управління єдиний майновий комплекс підприємства, а визначає цілі, які він намагається досягти в рамках договору про передання майна в управління. Реалізація правомочностей відбувається через категорію дії (діяльності), яка характеризує предмет послуги з управління єдиним майновим комплексом підприємства.

Так, А.М. Олефіренко переконує, що підприємство як єдиний майновий комплекс за виключенням прав та обов'язків, які власник не може передавати

¹ Майданик Р.А. Проблеми довірчих відносин в цивільному праві: монографія. К.: В-во поліграфічний центр «Київський університет», 2002.-с.301-302

іншим особам виступає предметом договору його купівлі – продажу. Автор обґрунтовано акцентує увагу, що досить складним питанням залишається проблема визначення складу предмету договору купівлі-продажу підприємства як єдиного майнового комплексу. Водночас, автор робить висновок, що до складу предмету коментованого договору входять матеріальні та нематеріальні складники, що є елементами підприємства, як єдиного майнового комплексу. До них належать:

1) матеріальні об'єкти, які складають майнову базу підприємства (в свою чергу поділяються на основні засоби (фонди), засоби, які перебувають в обігу і нематеріальні активи; 2) майнові права та обов'язки; 3) виключні права; 4) особливі нематеріальні елементи.²

В ЦК України необхідно виокремити особливості договору передання в управління майнового комплексу підприємства, в тому числі предмет названого договору, який повинен включати не лише перелік складників майнового комплексу підприємства, але й напрямку дій (діяльність) управителя з його використання. Предметом договору управління підприємством як єдиним майновим комплексом є юридичні та фактичні дії з володіння, користування, розпорядження матеріальними та нематеріальними активами, які становлять майнову основу підприємства.

Таким чином, предметом договору управління підприємством як єдиним майновим комплексом охоплюється два об'єкти – діяльність та майно. Предметом зазначеного договору є діяльність управителя спрямована на цілісний матеріалізований об'єкт. Таким об'єктом є майновий комплекс, до якого належать всі види майна і немайнових активів, призначених для забезпечення господарської діяльності, земельні ділянки, будівлі, споруди, устаткування, інвентар, сировина, продукція, права вимоги, борги, права інтелектуальної власності та інші, передбачені законом і договором майнові права.

Проблеми з розумінням та визначенням змісту договору управління підприємством як майновим комплексом полягають у складній структурі

² Олефіренко А.М. Договір купівлі-продажу/А.М.Олефіренко/-К., 2013 –с.9

предмету названого договору. З одної сторони він охоплює дії (діяльність) управителя з надання послуги з управління, з іншої – матеріалізований цілісний об'єкт, що передається в управління.

Т.В.Боднар дійшла до висновку, що предметом договору є зобов'язання, у яких одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитору) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від неї, а кредитор вправі вимагати від боржника його виконання. Крім цього, авторка розмежовує поняття «предмет договірною зобов'язання» (вчинення конкретних дій щодо передання майна, його прийняття, сплати грошей) і «матеріальний об'єкт договірною зобов'язання» (товар і гроші, що їх фактично сторони надають одна одній на виконання умов договору».³

Література:

- 1.Майданик Р.А. Проблеми довірчих відносин в цивільному праві: монографія. К.: В-во поліграфічний центр «Київський університет», 2002.-с.301-302
2. Олефіренко А.М. Договір купівлі-продажу/А.М.Олефіренко/-К., 2013 –с.9
3. Боднар Т.В. Виконання договірних зобов'язань у цивільному праві: монографія/Т.В.Боднар/-К.: Юрінком Інтер, 2005.-с.177
4. Цивільне право України: підручник /Є.О.Харитонов, Н.О.Саніахметова.-К.: Істина, 2003.-с.79
5. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар/за ред..розробників проекту Цивільного кодексу України: К.: Істина,2004,-с.650
6. Албу А.А. Цивільно-правове регулювання управління майном: автореф.дис.канд.юрид.наук:12.00.03/А.А.Албу.- Івано-Франківськ, 2016.-с.9

³ Боднар Т.В. Виконання договірних зобов'язань у цивільному праві: монографія/Т.В.Боднар/-К.: Юрінком Інтер, 2005.-с.177

ЦНАП: ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДАННЯ ЯКІСНИХ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

Матковський Б.А.

студент юридичного факультету

Матковська І.Д.

викладач юридичного факультету

Чорнобрива О.В.

викладач юридичного факультету

ВСП «Рівненський коледж НУБіП України»

м. Рівне, Україна

Реформа децентралізації в Україні – передачі повноважень і фінансів від центральної влади до органів місцевого самоврядування – триває вже п'ять років та відкриває нове вікно можливостей на муніципальному рівні навіть для малих міст, сіл, селищ та невеликих громад. Завдяки процесу об'єднання громади отримують можливість поєднати свої ресурси для того, щоб самостійно вирішувати місцеві питання, підвищувати якість життя і нести за це відповідальність.[1]

Це означає, що громади отримали неймовірні можливості прийняття рішень, яких не було раніше, для того, щоб жити в них було комфортно і приємно. Одна з таких можливостей – реформування надання адміністративних послуг на місцях через, серед іншого, створення належних Центрив надання адміністративних послуг (ЦНАП) для їхньої доступності всім мешканцям громади.

Практика надання адміністративних послуг в Україні виявляє чимало проблем на шляху отримання таких послуг споживачами. Це підтверджується не лише особистим досвідом більшості громадян, але й даними спеціальних досліджень. Зокрема обслуговуванням в органах влади та наданими послугами є незадоволеною більшість населення (54% опитаних – переважно або повністю незадоволені).[2]

Щоб змінити ситуацію, у 2012 році була започаткована реформа галузі шляхом прийняття Закону України «Про адміністративні послуги». Даний Закон визначив поняття «адміністративна послуга», встановив обов'язковість належно-

го інформування споживачів адміністративних послуг, запровадив інформаційні та технологічні картки з метою регулювання процедури та строків надання адміністративних послуг та передбачив створення Центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП), що працюватимуть за принципом єдиного вікна.

Серед заходів, які сприяли спрощенню доступу громадян до адміністративних послуг, підвищенню зручності їх отримання, поліпшенню якості адміністративних послуг, слід відзначити ухвалення низки підзаконних нормативно-правових актів, зокрема, постанов КМУ «Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного порталу адміністративних послуг» від 3 січня 2013 р. № 13, «Про затвердження Порядку ведення Реєстру адміністративних послуг» від 30 січня 2013 р. № 57, «Про затвердження Примірного положення про центр надання адміністративних послуг» від 20 лютого 2013 р. № 118, «Про затвердження вимог до підготовки технологічної картки адміністративної послуги» від 30.01.2013 № 44, «Про затвердження Примірного регламенту центру надання адміністративних послуг» від 1 серпня 2013 р. № 588.[3]

Крім того, у травні 2014 року вийшло Розпорядження Кабінету Міністрів № 523-р «Деякі питання надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через центри надання адміністративних послуг», яке врегулювало перелік найбільш популярних (базових) послуг, що мають надаватися через ЦНАП. Саме для організації ефективної роботи ЦНАП Законом України «Про адміністративні послуги» від 6 вересня 2012 року №5203-VI (далі – Закон про адміністративні послуги) унормовано основоположні вимоги щодо утворення та функціонування таких центрів. Кабінетом Міністрів України розроблено низку нормативно-правових актів, якими затверджено: • Примірне положення про центр надання адміністративних послуг (постанова від 20 лютого 2013 р. №118); • Примірний регламент центру надання адміністративних послуг (постанова від 1 серпня 2013 р. №588); • Перелік адміністративних послуг органів виконавчої влади, які надаються через центр надання адміністративних послуг (розпорядження від 16 травня 2014 р. №523-р). Концепція ЦНАП передбачає створення єдиного місця прийому громадян та суб'єктів

господарювання щодо усіх або більшості необхідних їм адміністративних послуг. Тобто це, насамперед, запровадження «єдиної приймальні» для органів та підрозділів, що раніше окремо контактували із відвідувачами.[4]

У різних країнах установи з надання послуг називаються по-різному, наприклад, «офіс для громадян» або «служба для громадян» (ФРН), «адміністративний центр» або «служба (відділ) обслуговування мешканців» (Польща), «інтегрований офіс» (Канада) тощо. В англomовному варіанті дуже поширена назва таких утворень, чи навіть точніше назва способу надання послуг «one-stop-shop», що часто перекладають як «магазин однієї зупинки». Тут доцільнішим є не буквальный переклад, а змістовний, тобто сенс, що закладається в такий офіс: щоб особа могла отримати будь-яку послугу або максимум послуг в одному місці.

У поточній практиці України використовувалося багато індивідуальних назв для таких новоутворень, наприклад: Центр адміністративних послуг «Прозорий офіс» (Вінниця), Центр надання адміністративних послуг (Івано-Франківськ), Центр муніципальних послуг (Кривий Ріг) тощо. В принципі кожна з цих назв є цілком прийнятною. Але надалі використовується назва «Центр надання адміністративних послуг» (або аббревіатура – ЦНАП), оскільки саме вона зафіксована і в Законі України «Про адміністративні послуги» від 6 вересня 2012 р. Є певні відмінності у створенні універсамів послуг у зарубіжних країнах. В одних акцент робиться лише на «швидких» і часто затребуваних послугах. Зокрема «офіси для громадян» ФРН надають найбільш затребувані з боку громадян послуги (реєстрація місця проживання, реєстрація транспортних засобів, видача посвідчень особи та паспортів тощо). В інших країнах намагаються в таких офісах надавати максимальну кількість послуг. «Адміністративні центри» у Польщі налічують десятки різноманітних послуг, згрупованих за галузевим критерієм. Наприклад, у Кракові в Адміністративному центрі надаються всі послуги, починаючи від паспортів та реєстрації транспортних засобів, і закінчуючи соціальною допомогою. Максимальний набір послуг і в аналогічних установах міста Гаага (Нідерланди).[5]

Позитивними сторонами ЦНАП, які фактично є і вимогами до таких офісів є територіальна доступність (що включає, за потреби, наявність філій), відкрите (некабінетне) приміщення для обслуговування, умови для осіб з обмеженими можливостями та осіб з дітьми, розширені години роботи (у тому числі подовжена робота до 20.00 у певні дні тижня та робота у суботу), електронне регулювання черги (для великих офісів), супутні послуги тощо.

З метою утвердження функціонування сервісної держави - держави для громадян і бізнесу, забезпечення належної реалізації прав фізичних та юридичних осіб у сфері надання публічних, у тому числі адміністративних, послуг, створення сучасної інфраструктури, зручних та доступних електронних сервісів для надання таких послуг був опублікований Указ Президента №647/2019.

Відтепер в усій Україні: діятимуть єдині вимоги обслуговування відвідувачів, буде визначений максимальний час очікування в черзі та рівень задоволеності клієнтів; все більше послуг будуть доступні в е-формі; з адіє ефективний механізм контролю, у т. ч. опція "таємний відвідувач"; ЦНАПи при РДА перейдуть до ОМС на засадах співфінансування державою; послуги стануть доступними навіть для жителів віддалених населених пунктів - завдяки розвитку та посиленню мережі ЦНАП; частину плати за адмінпослуги спрямують на потреби ЦНАП і винагороди адміністраторам; споживачі отримуватимуть якісні та вичерпні консультації у зручний для себе спосіб (особисто, по телефону, онлайн) - це стосується і пенсійних, і соціальних, і адмінпослуг; процедури отримання послуг будуть спрощені; заяви заповнюватимуть адміністратори, а не відвідувачі - якщо такі заяви будуть потрібні; технічні помилки та достовірність перевірятимуть оперативно; окремі адмінпослуги надаватимуться без втручання людини; результати адмінпослуг за бажанням можна буде отримати кур'єром; місце проживання реєструватимуть за декларативним принципом із забезпеченням прав власника; між реєстрами буде налагоджена взаємодія; з'явиться комплексна е-послуга для оформлення права на земельну ділянку;

соцвиплати можна буде отримати на рахунок, відкритий в будь-якому банку; усі питання по житлово-комунальних послугах можна буде вирішити онлайн (у т. ч. заміни, перевірки, результат)

Подальша реалізація реформи місцевого самоврядування та децентралізації влади передбачає внесення змін до Конституції України. Зокрема, визначення того, що обсяг і зміст повноважень органів місцевого самоврядування, що діють на рівні областей, є виключно функціональним та не мають представницький характер, спрощення системи обрання місцевих рад, зменшення загальної кількості депутатів місцевих рад тощо.[6]

Література:

1. Деякі питання надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через центри надання адміністративних послуг: Розпорядження Кабінету міністрів України № 523 від 16 травня 2014 року [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.–Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/523-2014-%D1%80>.

2. Закон України “Про адміністративні послуги”. - Указ Президента України “Про невідкладні заходи щодо прискорення здійснення економічних реформ” від 12.06.2013 № 327/2013 // Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс].–Режим доступу: [http:// zakon2.rada.gov.ua /laws/show/327/2013](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/327/2013).

3. Конституція України: Закон України прийнятий на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 червня 1996 р. № 254/96 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

4. Ніколаєнко К.В. Адміністративні послуги як різновид публічних послуг / К.В. Ніколаєнко // Держава і право. – 2010. – № 47. – С. 269-274.

5. Про затвердження Положення про Реєстр адміністративних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 27 травня 2009 р. № 532 / Верховна Рада України – офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/532-2009-%D0%BF>.

6. Про затвердження Методики визначення собівартості платних адміністративних послуг: постанова Кабінету Міністрів України від від 27 січня 2010 р. № 66 /Верховна Рада України –офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим оступу:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/66-2010-%D0%BF>.

Юридичні науки

ВИКОРИСТАННЯ ДОКАЗІВ ДЕРЖАВНОЮ ПРИКОРДОННОЮ СЛУЖБОЮ УКРАЇНИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОВАДЖЕНІ

Фанчук Т.А.,

*аспірант Хмельницького університету
управління та права імені Леоніда Юзькова
м.Хмельницький, Україна*

Підчас складання справи про адміністративне правопорушення працівники Державної прикордонної служби України має право долучати докази, які під час доказування встановить наявність чи відсутність адміністративного правопорушення.

Відповідно до ст. 251 КУпАП доказами в справі про адміністративне правопорушення, є будь-які фактичні дані, на основі яких у визначеному законом порядку орган (посадова особа) встановлює наявність чи відсутність адміністративного правопорушення, винність даної особи в його вчиненні та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. Ці дані встановлюються протоколом про адміністративне правопорушення, поясненнями особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, потерпілих, свідків, висновком експерта, речовими доказами, показаннями технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, у тому числі тими, що використовуються особою, яка притягається до адміністративної відповідальності, або свідками, а також працюючими в автоматичному режимі, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, у тому числі тими, що використовуються особою, яка притягається до адміністративної відповідальності, або свідками, а також працюючими в автоматичному режимі або в режимі фотозйомки (відеозапису), які

використовуються при нагляді за виконанням правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху та паркування транспортних засобів, актом огляду та тимчасового затримання транспортного засобу, протоколом про вилучення речей і документів, а також іншими документами.(2)

Для того щоб розпочати складати справу про адміністративне правопорушення працівник Державної прикордонної служби України повинен встановити чи особа, яка вчинила правопорушення досягла 16 років відповідно ст. 12 КУпАП.(2)

У пояснення особа, яка вчинила дію (бездіяння) відповідальність за яке передбачено КУпАП вказує: прізвище, ім'я, по-батькові, рік народження, місце народження, сімейний стан, місце проживання, громадянство, вік тощо.

Особу яку притягують до адміністративної відповідальності має право відповідно до ст. 63 КУ не давати пояснення щодо себе і своїх близьких родичів.(1)

Відповідно до ст. 268 КУпАП особа, яка притягається до адміністративної відповідальності має право: знайомитися з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання; при розгляді справи користуватися юридичною допомогою адвоката, іншого фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, виступати рідною мовою і користуватися послугами перекладача, якщо не володіє мовою, якою ведеться провадження; оскаржити постанову по справі. Справа про адміністративне правопорушення розглядається в присутності особи, яка притягається до адміністративної відповідальності. Під час відсутності цієї особи справу може бути розглянуто лише у випадках, коли є дані про своєчасне її сповіщення про місце і час розгляду справи і якщо від неї не надійшло клопотання про відкладення розгляду справи.(2)

Під час вчинення адміністративного правопорушення можуть бути пошкоджені не лише речі, але може завда майнову, моральну або фізичну шкоду особі. Тоді дана особа стає потерпілим.

Відповідно до ст. 269 КУпАП потерпілим є особа, якій адміністративним правопорушенням заподіяно моральну, фізичну або майнову шкоду.(2)

Потерпілий має право знайомитися з матеріалами справи, заявляти клопотання, при розгляді справи користуватися правовою допомогою адвоката, іншого фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, оскаржувати постанову по справі про адміністративне правопорушення.

Потерпілого може бути опитано як свідка відповідно до ст. 272 КУпАП.(2)

Під час складання протоколу про адміністративне правопорушення особа має права на законного представника, якщо особа має фізичні чи психологічні проблеми відповідно до ст. 270 КУпАП. (2)

Також кожна особа має право на захисника під час складання протоколу про адміністративне правопорушення відповідно до ст. 271 КУпАП.(2) Захисник повинен мати посвідчення адвоката або ордер на ведення адвокатської діяльності, контракт з особою, якій будуть надаватися послуги адвокати.

До справи про адміністративне правопорушення працівники Державної прикордонної служби України повинен долучати речові докази.

Речові докази - це предмети майнового світу, якими було вчинено правопорушення, або завдано майнову шкоду.

До доказів можна віднести показання технічних приладів та засобів. Для забезпечення публічної безпеки і порядку працівник Державної прикордонної служби України може закріплювати на форменому одязі, службових транспортних засобах фото- і відеотехніку.

Отже, долучення доказів до справи про адміністративне правопорушення здійснює та особа, яка складає протокол про адміністративне правопорушення.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-Х (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80732-10>.

ПРОБЛЕМАТИКА РОЗВИТКУ ПРОЦЕДУРИ СКВІЗ - АУТ В УКРАЇНІ

Чепурний Н.Є.

*студент Інституту управління і права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
м. Київ, Україна*

На сьогодні проблема процедури сквіз-ауту є дуже актуальною, оскільки чіткої думки щодо цього питання не має й досі. Одні вчені вважають за потрібне використання такої процедури, інші ж навпаки проти, бо вважають, що вона суперечить нормам не тільки Конституції України, а ще й нормам міжнародного права.

Я бачу проблему, яка й досі не вирішена. Вчених, які писали про цю процедуру не мало, але законодавчо й досі не врегульовано це питання, бо існують розбіжності в цьому, чи вважається ця процедура конституційною чи ні. Ця проблема є абсолютно новою для права України і практики його застосування.

У зв'язку із новизною даної проблеми наукових публікацій, статей з цього приводу практично не існує. Питання обговорюється переважно на рівні експертів.

Перше, що треба зазначити це поняття сквіз-ауту, а це – процедура обов'язкового продажу акцій міноритаріями по вимозі мажоритарія, або як його ще називають – домінанта, який володіє домінуючим пакетом акцій у розмірі 95 % і більше простих акцій акціонерного товариства.

Є думки, що дана процедура порушує право людини на власність, що прописана в статті 41 Конституції України: «Кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним. Примусове відчуження

об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості. Примусове відчуження таких об'єктів з наступним повним відшкодуванням їх вартості допускається лише в умовах воєнного чи надзвичайного стану.» [1, ст. 41]

Дійсно, ми бачимо явні порушення цієї норми і можемо припустити, що цю процедуру запозичили із-за кордону для того, щоб зменшити чисто як акціонерів так і самих акціонерних товариств різних форм власності, тобто щоб Національна Комісія з Цінних Паперів та Фондового Ринку могла краще справлятися з моніторингом акціонерних товариств, оскільки їх дуже велика кількість і траплялися випадки, коли просто дрібним акціонерам не виплачувалися дивіденди по акціям, що належать їм на праві власності, і для того, щоб прибрати зайвий «баласт», тобто дрібних акціонерів, які просто володіють акціями і не приймають участі в управлінні товариством.

А також процедура сквіз-аут порушує статтю 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод «Захист власності»: «Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений права власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.» [2, ст. 1]

Розглядаючи цю думку, то можна зазначити, що дійсно право міноритарних акціонерів є порушеним згідно цих положень, оскільки примусовий продаж акцій відбувається проти волі міноритаріїв і їм залишається тільки одне – їх відчужити шляхом продажу домінуючому акціонеру, тобто виходячи з усього ми розуміємо, що дане відчуження відбувається тільки в інтересах домінуючого акціонера.

Це говорить нам про те, що дана процедура є не дуже законною, але це повинен вирішувати Конституційний Суд України.

Понад два роки пройшло з моменту появи в законі України «Про акціонерні товариства» статті 65-2, яка регулює порядок обов'язкового продажу акцій міноритарних акціонерів без їхньої попередньої згоди та

подальшого схвалення на вимогу особи, яка набула (прямо, опосередковано чи спільно з іншими акціонерами) 95% і більше акцій товариства.

У статті 65-2 зазначено, що особа (особи, що діють спільно), яка внаслідок придбання акцій товариства з урахуванням кількості акцій, які належать їй та її афілійованим особам, стала (прямо або опосередковано) власником домінуючого контрольного пакета акцій, протягом наступного робочого дня з дня набуття нею права власності на такий пакет акцій зобов'язана подати до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку і до товариства повідомлення про набуття права власності на домінуючий контрольний пакет акцій (далі - повідомлення).

Протягом 90 днів з дня подання повідомлення відповідно до частини другої цієї статті та за умови виконання нею дій, передбачених статтею 65 або 65-1 цього Закону, особа, яка є власником домінуючого контрольного пакета акцій, або будь-яка її афілійована особа, або уповноважена особа (далі - заявник вимоги) має право надіслати до товариства публічну безвідкличну вимогу про придбання акцій в усіх власників акцій товариства (далі - публічна безвідклична вимога). У разі подання до товариства публічної безвідкличної вимоги всі акціонери акціонерного товариства, крім осіб, що діють спільно із такою особою, та її афілійованих осіб, та саме товариство зобов'язані у безумовному порядку продати належні їм акції цього товариства заявнику вимоги. Разом з поданням товариству публічної безвідкличної вимоги заявник вимоги надсилає товариству копію договору, укладеного між заявником вимоги та банківською установою, в якій відкрито рахунок умовного зберігання (ескроу) відповідно до вимог частини дев'ятої цієї статті. [3, ст. 65-2]

А стаття 16-1 ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах» зазначає наступне: « Публічна безвідклична вимога про придбання акцій особою (особами, що діють спільно) - власником домінуючого контрольного пакета акцій має вищий пріоритет. У разі наявності встановленого за договором обтяження акцій товариства, що належать іншим акціонерам, зазначене обтяження не

впливає на право особи (осіб, що діють спільно) - власника домінуючого контрольного пакета акцій придбати акції такого товариства, що належать акціонерам такого товариства.

У такому разі особа (особи, що діють спільно) - власник домінуючого контрольного пакета акцій зараховує на рахунок умовного зберігання (ескроу), відкритий у банківській установі, зазначений у публічній безвідкличній вимозі про придбання акцій, грошові суми, що належатимуть акціонерам у результаті придбання в них акцій. При цьому нотаріус накладає заборону на відчуження таких грошових сум відповідно до умов документів, згідно з якими встановлено обтяження на акції, що були викуплені.

Наявність будь-яких обмежень (обтяжень) в обігу акцій акціонерного товариства не є перешкодою для здійснення обов'язкового продажу таких акцій заявнику такої вимоги.

Після зарахування акцій заявнику такої вимоги всі інші обтяження акцій втрачають чинність, а предметом відповідного обтяження стають (на таких самих умовах) грошові кошти, перераховані заявником публічної безвідкличної вимоги в оплату таких акцій. » [4, ст.16-1]

З цього випливає те, що домінуючий акціонер має вищий пріоритет над іншими акціонерами і навіть всі обтяження, які могли бути покладені на акції не впливають на право домінуючого акціонера їх викупити і для того щоб домінуючий акціонер, частка акцій якого 95% і більше зміг передати кошти міноритаріям, то він повинен відкрити у банку рахунок умовного зберігання – ескроу, куди повинен покласти кошти, для того, щоб міноритарії змогли їх собі перерахувати на інші банківські рахунки, тобто такий рахунок відкривається для конкретної цілі.

Як зазначив в своїй науковій статті вчений-юрист Юринець Ю. Л. разом зі своїми колегами: «Показано, що даний тип рахунків фактично впроваджувався під конкретну мету - реалізацію примусового викупу акцій (сквіз-аут) в Україні. В Україні укладення договорів про відкриття ескроу-рахунків здійснюється, як правило, між клієнтом банку (власником рахунку) і самим

банком, без участі і, відповідно, без урахування інтересів бенефіціарів, відповідно рахунок належить названому «власнику». У контексті здійснення процедури сквіз-ауту не вирішено питання належної ідентифікації міноритарних акціонерів - продавців акцій, що, швидше за все, призведе до труднощів в отриманні коштів за ці акції. Ні закони, ні підзаконні регулювання не спрямовані на захист прав міноритарних акціонерів в процедурі сквіз-ауту. З метою приведення до західних правових традицій регулювання функціонування ескроу-рахунків та захисту прав міноритарних акціонерів - бенефіціарів необхідно внести відповідні зміни в правове регулювання.» [5, с.1]

Їх точка зору є зрозумілою, оскільки дійсно права міноритаріїв впринципі нічим не захищені. Вони у будь-якому разі повинні продати свої акції мажоритарнику на його вимогу.

Таким чином ми розглянули таку процедуру як сквіз-аут і довели, що дійсно ми маємо законодавство, яке регулює питання вказаної процедури, але ми розуміємо й те, що воно потребує значних змін та доповнень, а також тлумачень з цього питання, оскільки на даний момент ми бачимо цю процедуру як неконституційну, через що суди розглядали та розглядають багато справ з цього питання. Ми потребуємо створення нових нормативно-правових та підзаконних нормативно-правових актів стосовно сквіз-ауту.

Наразі ми бачимо наступне, що мажоритарні акціонери гарно сприйняли нову процедуру тому, що сквіз-аут значно полегшує їм життя: зменшення витрат на збори акціонерів, зменшення обсягу обов'язкової звітності, зниження ризиків корпоративного шантажу, тобто мінімізацію протидії міноритаріїв.

А міноритарні акціонери мають можливість отримати риночну ціну акцій та не мають додаткових затрат (все оплачує мажоритарій).

Література:

1. Конституція України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141);
2. Протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод зі змінами, внесеними Протоколом № 11 (994 536);

3. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008 р//Редакція від 01.01.2019// Відомості Верховної Ради України. – 2019;

4. Закон України від 23 березня 2017 року № 1983-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, №25, ст.289);

5. Юринець Ю. Л., Голубицький С. Г., Белкін Л. М. - Банківські рахунки умовного зберігання (ескроу) як механізм реалізації примусового викупу акцій (сквіз-аут) в Україні: проблемні питання, 13.05.2019.

УДК 346

Юридичні науки

ОЦІНКА АКЦІЙ ПРИ ПРОЦЕДУРІ СКВІЗ - АУТ

Чепурний Н.Є.

*студент Інституту управління і права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
м. Київ, Україна*

На сьогодні проблема оцінки акцій при процедурі сквіз-ауту є дуже актуальною, оскільки наразі трапляється дуже велика кількість випадків, коли ціну встановлюють в рази нищу від реальної їх вартості.

Одні вчені вважають за потрібне використання такої процедури, інші ж навпаки проти, бо вважають, що вона суперечить нормам не тільки Конституції України, а ще й нормам міжнародного права.

Згідно Конституції України, а саме ст. 41 : « Кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним.» [1]

Отже, сквіз-аут – це процедура обов’язкового продажу акцій міноритарних акціонерів без їх попередньої згоди на вимогу та на користь

власника домінуючого контрольного пакета акцій (у розмірі 95% і більше простих акцій акціонерного товариства), що завершує процес поглинання таким власником компанії-адресата.

Як зазначає оціночна компанія «Експерт ІН», то з точки зору економічної доцільності примусовий викуп акцій розглядається як можливість завершити процес консолідації акцій акціонерного товариства в руках одного акціонера або кількох афілійованих між собою акціонерів на умовах, максимально вигідних як для набувача, так і для міноритарних акціонерів. Логіка при цьому полягає в тому, що, з одного боку, у великих акціонерних товариствах в особі, яка прагне здійснити придбання контролю над товариством за допомогою консолідації його акцій, практично немає шансів викупити всі акції, навіть в разі пропозиції вигідної ціни (хоча б просто в силу наявності «мертвих душ» у реєстрі). З іншого боку, при зосередженні в руках одного акціонера крупного пакета акцій, ліквідність таких акцій різко знижується, і міноритаріям практично неможливо реалізувати свої акції за вигідною ціною на публічному ринку. Контроль за процедурою примусового викупу і за ціноутворенням по угоді дозволяє максимально врахувати інтереси обох сторін. [2]

Стаття 65-2 Закону України «Про акціонерні товариства» регулює порядок обов'язкового продажу акцій акціонерами на вимогу особи (осіб, що діють спільно), яка є власником домінуючого контрольного пакету акцій (пакету в розмірі 95% і більше простих акцій акціонерного товариства).

Відповідно до Закону, ціною обов'язкового викупу акцій повинна бути найбільша з таких:

1) ринкова вартість акцій товариства, яка визначена суб'єктом оціночної діяльності за станом на останній робочий день, що передує дню набрання чинності вимоги власника (власників) домінуючого пакету акцій;

2) найбільша ціна акції, по якій заявник вимоги, його афілійовані особи або треті особи, що діють спільно з ним (заявником), придбали акції цього товариства протягом 12 місяців, що передують даті створення домінуючого контрольного пакета акцій, включно з датою утворення пакета ;

3) найвища ціна, по якій заявник вимоги, його афілійовані особи, або треті особи, що діють спільно з ним, опосередковано придбали право власності на акції цього товариства протягом 12 місяців, що передують даті створення такою особою домінуючого контрольного пакета акцій товариства, включно з датою утворення, за умови, що вартість акцій товариства, які прямо або опосередковано належать такій юридичній особі, за даними її останньої річної фінансової звітності, становить не менше 90% від загальної вартості активів такої юридичної особи.

Закон України «Про акціонерні товариства» (ст. 65-3, п.п. 6 і 7) передбачає також, що якщо заявник, його афілійовані особи або треті особи, що діють спільно з ним, не виконали зобов'язання, передбачені статтями 65 або 65-1 цього Закону в разі придбання контрольного пакета акцій, то ціною обов'язкового продажу акцій є найбільша подвоєна ціна з перерахованих вище цін. [3]

Отже, згідно встановленого законодавства міноритарії можуть отримати непогану винагороду за продаж своїх акцій, але трапляється багато випадків, коли ціна є спеціально заниженою, як наприклад щодо ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго».

Є Постанова Національної Комісії з Цінних Паперів та Фондового Ринку № 624-СХ-1-Е про накладення санкції за правопорушення на ринку цінних паперів щодо ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго» від 19.01.2018.

Комісією встановлено, що при визначенні ціни придбання акцій Товариства для реалізації положень статті 65-1 Закону, наглядова рада в якості ринкової вартості акцій застосувала не відомості про біржовий курс акцій у розмірі 773,7013 грн, як цього вимагає норма п. 2 ч. 2 ст. 8 Закону «Про акціонерні товариства», а ринкову вартість у розмірі 251,14 грн за одну просту акцію, визначену суб'єктом оціночної діяльності станом на 31.08.2017 із застосуванням інших підходів до оцінки.

Тут бачимо порушення частини 3 ст. 65-1 Закону щодо визначення ціни придбання акцій.

Санкція, що була застосована до ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго»: попередження. [4]

Адміністративний контроль за процедурою сквіз-аут в Україні виконує Національна Комісія з Цінних Паперів та Фондового Ринку, яка має певні повноваження щодо захисту прав міноритаріїв при сквіз-ауті: контролює відповідно до законодавства системи ціноутворення на ринку цінних паперів; встановлює наявність ознак маніпулювання на фондовому ринку; розглядає справи про порушення вимог законодавства на ринку цінних паперів, згідно зі ст. 4 Положення про Національну Комісію з Цінних Паперів та Фондового Ринку, що затверджено Указом Президента України від 23 листопада 2011 року № 1063/2011. [5]

Тобто можна сказати, що спеціальні повноваження щодо контролю за здійсненням процедури сквіз-аут відсутні.

За даними Національного Депозитарію України станом на 28.09.2019 зареєстровано 298 процедур «сквіз-аут», наприклад: ПрАТ «ЮЖЕНЕРГОБУД»; ПрАТ «ХАРКІВЕЛЕКТРО»; ПрАТ «Київоблагрообладнання»; ПрАТ «УКРРЕСТАВРАЦІЯ»; ПрАТ «ДТЕК ПЕМ-ЕНЕРГОВУГІЛЛЯ» та багато інших компаній.

Існує Угода про асоціацію між Україною та ЄС, де Україна має зобов'язання щодо імплементації положень Директиви № 2004/25/ЄС Європейського парламенту та Ради від 21.04.2004 про пропозиції поглинання. Вона є дуже важливим актом, що регулює питання сквіз-ауту на міжнародному рівні.

Пункт 9 Директиви встановлює, що держави-члени повинні вжити заходи для забезпечення захисту власників цінних паперів та зокрема тих, що володіють меншою часткою акцій, у разі встановлення контролю над їхніми компаніями. Держави-члени повинні забезпечувати такий захист, зобов'язуючи особу, що отримала право контролю, запропонувати усім власникам цінних паперів певної компанії за всі їхні активи справедливую ціну відповідно до загальної оцінки.

А також згідно статті 17 держави-члени повинні визначити санкції, що мають застосовуватись за порушення національних вимог, прийнятих відповідно до цієї Директиви, та повинні вжити усіх необхідних заходів для

упевненості в тому, що вони введені до дії. Таким чином, передбачені санкції мають бути ефективними, пропорційними та переконливими. [6]

Розглянувши все вище зазначене, ми довели, що у Законі України «Про акціонерні товариства» відсутні норми, які б встановлювали необхідні способи захисту прав міноритаріїв, включаючи захист від зловживань стосовно ціни акцій, що негативно відзначається на сприйнятті цієї процедури.

В Україні відсутні законодавчі засади здійснення поточного контролю за процедурою сквіз-аут, що робить права міноритаріїв більш уразними для можливих зловживань з боку домінуючих акціонерів. В результаті цього основне навантаження в забезпеченні законної процедури викупу акцій в дрібних акціонерів покладатиметься на судовий контроль. Суд може перевірити ціну та можливе завдання збитків, а ще й встановити всі обставини, які можуть свідчити про зловживання правами домінуючим акціонером та порушення порядку та вимог закону при проведенні процедури сквіз-ауту.

Виходячи з усього вищесказаного, ми довели, що держава в особі уповноважених на те органів повинна розробити нормативно-правові акти, а це більш за все стосується підзаконних нормативно-правових актів, які б регулювали процедуру сквіз-аут та здійснювали б поточний контроль за її виконання. А також треба прописати міру відповідальності акціонерів та інших суб'єктів за порушення законодавства при процедурі сквіз-ауту.

Література:

1. Конституція України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141);
2. Оцінка акцій для процедури Сквіз-ауту (Squeeze out) Оціночна компанія « Експерт ІН » , 23.08.2019 року;
3. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008 р//Редакція від 01.01.2019// Відомості Верховної Ради України. – 2019;
4. Постанова Національної Комісії з Цінних Паперів та Фондового Ринку № 624-СХ-1-Е про накладення санкції за правопорушення на ринку цінних паперів щодо ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго» від 19.01.2018;

5. Положення про Національну Комісію з Цінних Паперів та Фондового Ринку, що затверджено Указом Президента України від 23 листопада 2011 року № 1063/2011;

6. Директива № 2004/25/ЄС Європейського парламенту та Ради від 21.04.2004.

